

Ähtäri Seilosmäki

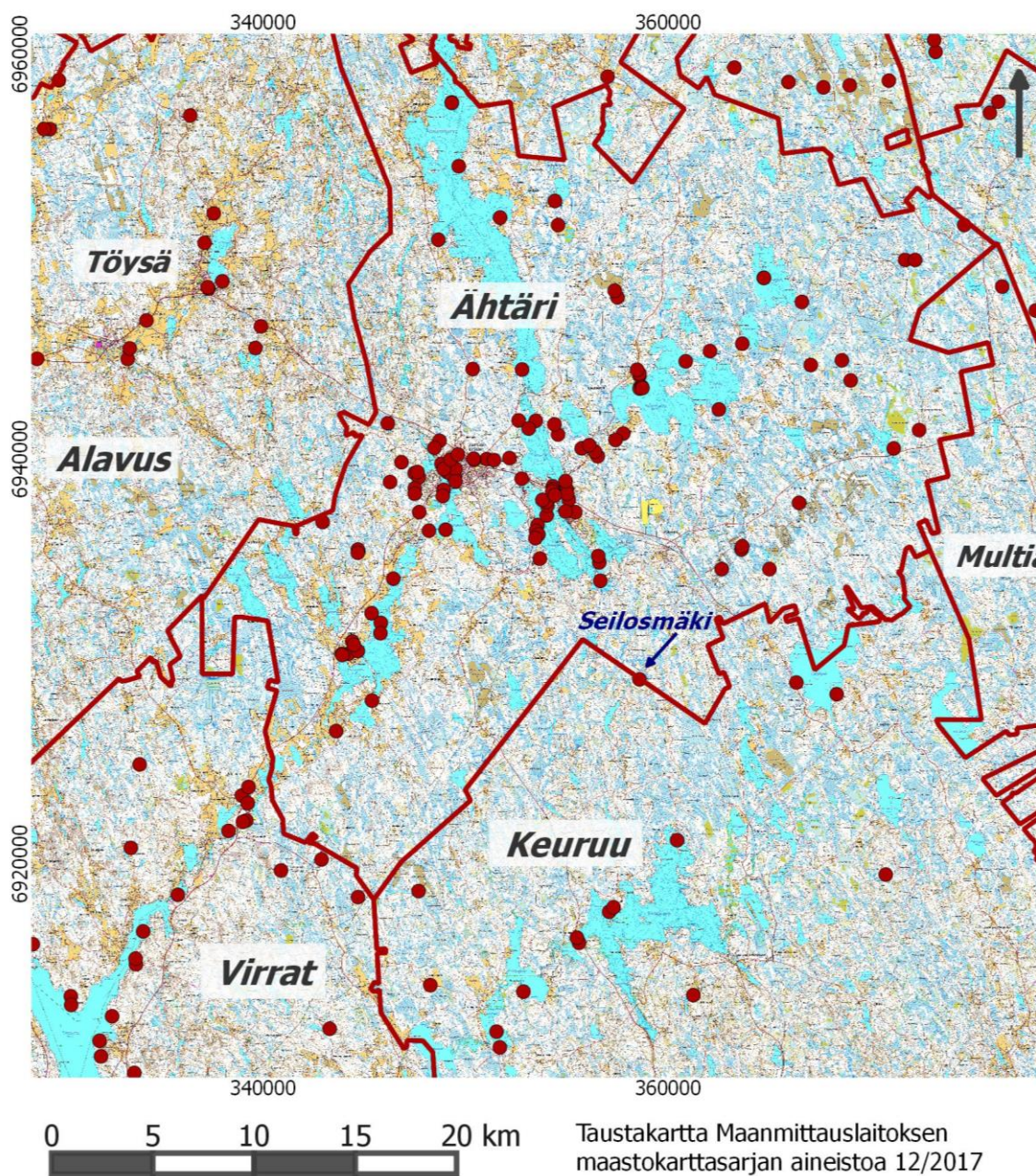
Historiallisen talonpohjan koekaivaus 8.–12.8.2016

Laija Simponen-Robins 2018

Kannen kuva: AKDG5218:34, Koekuoppa 5 avattu osin talonperustuksen seinälinjan päälle. Ida-Maria Mattinen etualalla. Taustalla kaivetaan koekuoppaa 6, Heikki Hämäläinen ja Mira Rokala. Lounaasta, Lajja Simponen-Robins 2016.

Yleiskartta

Yleiskartta 1:100 000. Nykyisin kunnanraja Ähtäriin ja Keuruun välillä kulkee Seilosmäen halki, muinaisjäännös sijaitsee Ähtäriin puolella. Tunnetut muinaisjäännökset on merkitty karttaan punaisella ympyrällä.

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohteen nimi:	Ähtäri Seilosmäki
Kohteen muinaisjäännettunnus:	1000025716
Kiinteistötunnus:	989-402-20-11 Saunasalo
Kohteen laji:	Historiallisen ajan asuinpaikka
Tutkimuslaji:	Koekaivaus
Tutkimuslaitos:	Laija Simponen-Robinsin väitöskirjaan liittyvä tutkimus
Apurahan myöntäjä:	Suomen Kulttuurirahasto, Etelä-Pohjanmaan maakuntarahasto
Kaivauksenjohtaja:	FM Laija Simponen-Robins
Vapaaehtoinen apulaistutkija:	Heikki Hämäläinen
Kaivaukselle osallistuneet:	Liisa Ahokas, Taina Hautamäki, Rauni Hautamäki, Tuulikki Kortteinen, Heli Lappalainen, Ida-Maria Mattinen, Mira Rokala ja Jenni Viitala
Kenttätyöaika:	8-12.8.2016
Alkuperäinen raportti:	Museoviraston arkisto, Helsinki
Kopiot:	Ähtäri-seura ry
Löydöt:	KM14048:1-6
Digitaalikuvat:	AKDG5218:1-74
Aikaisemmat tutkimukset:	H. Hämäläinen 2010, luettelo uusista muinaisjäänöksistä; P. Pesonen 2014, tarkastus; L. Simponen-Robins & H. Hämäläinen 2017, tarkastus

Sisällysluettelo

Yleiskartta	1
Arkisto- ja rekisteritiedot	2
Sisällysluettelo.....	3
1 Johdanto	4
2 Tutkimuksen tausta	5
2.1 Ähtärin arkeologinen tutkimushistoria.....	5
2.2 Ähtärin luonnonoloista	6
2.3 Historiallisen ajan asutus ja elinkeinot	7
2.4 Seilosmäen tutkimushistoria.....	8
3 Kaivausmenetelmät.....	10
4 Kaivaushavainnot	12
4.1 Koekuoppa 1	16
4.2 Koekuoppa 2.....	18
4.3 Koekuoppa 3.....	20
4.4 Koekuoppa 4.....	23
4.5 Koekuoppa 5.....	25
4.6 Koekuoppa 6.....	30
4.7 Koekuoppa 7	32
4.8 Koekuoppa 8.....	34
4.9 Koekuoppa 9.....	36
5 Tulokset.....	38
6 Ajoitustulokset	38
7 Tiivistelmä	40
Valokuvaluettelo.....	43
Karttaliite	47
Karttaluettelo.....	47

1 Johdanto

Ähtärin Seilosmäen talonrauniolla suoritettiin arkeologinen koekaivaus 8.-12.8.2016.

Kaivaustutkimukset liittyivät Laija Simponen-Robinsin Helsingin yliopistoon tekeillä olevaan väitöskirjaan, joka tutkii menneisyydessä marginaaliin syystä tai toisesta jääneitä ihmisryhmiä, joita ei ole laajemmin aikaisemmin arkeologisesti tutkittu.

Tämän kaivaustutkimuksen mahdollisti Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Pohjanmaan maakuntarahasto, joka myönsi vuonna 2016 kuluapurahan Seilosmäen talonraunion koekaivausta varten. Koekaivaus toteutettiin elokuussa 2016 viikon mittaisena yleisökaivauksena, jonne kiinnostuneet paikalliset pääsivät osallistumaan.

Historiallinen lähdemateriaali viittaa siihen, että Seilosmäki on ollut asuttuna 1500–1600 -luvulla. Seilosmäen talo puuttuu kuitenkin tuon ajan veroluetteloista. Koekaivauksen tavoitteena oli saada selvitettyä talonperustuksen ikä radiohiiliajoitusten avulla ja aloittaa väitöskirjatutkimus, joka selvittää alueen asutushistoriaa ja mahdollisuutta dokumentoida arkeologisesti ajan kirjallisista lähteistä jostakin syystä puuttuvien ihmisten elämää.

Talonperustuksen sisään ja sen ympärille avattiin 9 koekuoppaa. Koekaivauksen tärkein tavoite toteutui, kun hiiltä löydettiin kahdesta koekuopasta, ja nämä näytteet on nyt ajoitettu.

2 Tutkimuksen tausta

2.1 Ähtärin arkeologinen tutkimushistoria

Ähtärissä on tehty vain muutamia arkeologisia tutkimuksia. Laaja-alaisin koko kunnan kattava inventointi eli uusien muinaisjäännösten järjestelmällinen etsintä on tehty 1980-luvun alussa (Kotivuori & Saukkonen 1981). Ähtäri kuului osin Metsähallituksen hallinnoimien metsätalousalueiden inventointiin, jossa myös muinaisjäännöksiä nuoremmat, niin sanotut kulttuuriperintökohteet talletettiin tietokantoihin (Mustonen 2010). Kaava-alueisiin liittyviä, pienempiä arkeologisia inventointeja on Ähtärissä tehty viimeksi 2000-luvulla muutamia: vuonna 2005 Ähtärinsalmella ja Välivedellä (Jussila & Poutiainen 2005) ja vuonna 2011 Moksunniemellä (Jussila & Rostedt 2011). Valtatien 18 uuteen tielinjaan liittyvä inventointi toteutui myös osin Ähtärin alueella (Itäpalo 2014).

Seilosmäen koekaivauksen toteutumisen taustalla on seuraavanlainen tapahtumasarja. Ähtäriläinen arkistotutkija Heikki Hämäläinen toimitti Museovirastoon vuonna 2010 itse kokoamansa uusien kiinteiden muinaisjäännösten luettelon (Hämäläinen 2010), joka sisälsi useita kymmeniä arkeologisesti kiinnostavia kohteita Ähtärin alueelta, joilta historiallista asutusta voitaisiin löytää. Jo tätä aiemmin Hämäläinen oli julkaissut *Ylävesille Ähtäriin* -teoksessa uusia historiallisia kohteita, mukaan lukien Seilosmäen (Hämäläinen 1996:42–55). Tästä johtuen Museovirasto suoritti viikon mittaisen tarkastuksen vuonna 2014, jossa kuitenkin vain osa kohteista ehdittiin tarkastaa (Pesonen 2014). Tuolloin tarkastettiin 23 kohdetta, ja tarkastuksen suoritti Museoviraston tutkija Petro Pesonen Heikki Hämäläisen opastuksella, ja Laija Simponen-Robins osallistui inventointiin tuolloin vapaaehtoisena inventointiavustajana (Pesonen 2014).

Alkuvuodesta 2016 laitettiin alulle esiselvityshanke, joka sai nimen Arkeologinen perintömme. Siinä työskentelivät hankevetäjänä ähtäriläinen Marika Puntala, arkistotutkija Heikki Hämäläinen ja arkeologina Laija Simponen-Robins. Esiselvityshanke oli leader-rahoitteinen yleishyödyllinen kehittämishanke, joka sai tukea Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. Hankkeen tavoitteena oli etsiä uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä kolmannen sektorin vihjeiden ja vanhan karttamateriaalin avulla Alavudelta, Kuortaneelta ja Ähtäristä, ja luoda malli uusien muinaisjäännösten löytymiseksi. Inventointi suoritettiin keväällä 2016. (Simponen-Robins & Hämäläinen 2017.)

Ennen vuonna 2016 suoritettua inventointia Ähtäristä tunnettiin Museoviraston ylläpitämän muinaisjäännösrekisterin mukaan 95 kiinteää muinaisjäännöstä (Muinaisjäännösrekisteri, luettu

17.10.2016). Tämän vuonna 2016 suoritettujen inventointien jälkeen Ähtärin osalta Muinaisjäännösrekisteriin saatiin yhteensä 21 uutta kohdetta, joista osa on kiinteitä muinaisjäännöksiä sekä mahdollisia muinaisjäännöksiä, muita kulttuuriperintökohteita ja löytöpaikkoja (Muinaisjäännösrekisteri, luettu 10.4.2018). Tämän inventointien yhteydessä tarkastettiin myös Ähtärin Seilomäki, koska sinne oli jo suunnitteilla koekaivaus samana kesänä (Simponen-Robins & Hämäläinen 2017).

Ähtärissä on ennen tätä koekaivausta tehty vain kaksi varsinaista arkeologista kaivausta, ja nekin yli kolmekymmentä vuotta sitten. Molemmat olivat luonteeltaan pienimuotoisia. Vuonna 1982 kaivettiin Ähtärissä tarinapaikaksi kutsuttavaa Lapinniemen Papinkiveä (Erä-Esko 1982a) ja kivikautista asuinpaikkaa Lopetissa (Erä-Esko 1982b). Papinkiveltä, joka uskomuksen mukaan olisi voinut olla lappalaisten seitapaikka, ei löytynyt mitään tulkintaa vahvistavaa tai kumoavaa esineistöä. Papinkiveen liittyi muutakin perimätietoa. (Erä-Esko 1982a.) Lopetin hiekkakuopan ympäristöstä puolestaan löydettiin kolmen päivän mittaisissa kaivauksissa tyypillistä kivikautista esineistöä, kuten kvartsi-iskoksia ja palaneita luita. (Erä-Esko 1982b.)

2.2 Ähtärin luonnonoloista

Ähtäri sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnassa, Satakunnan ja Pohjanmaan rajalla. Ähtärin kaupunki sijaitsee Suomenselän vedenjakajalla, josta vesireitit kulkevat luoteeseen ja etelään. Ähtäristä lähtee Ähtärin reitti ja Alavuden, Kuortaneen ja entisen Töysän kunnan alueen järvet ja joet laskevat vetensä Lapuanjoen vesistöön. Ähtäri on Alavutta ja Kuortanetta kumpuilevampaa ja metsäisempää aluetta. (Simponen-Robins & Hämäläinen 2017.)

Ähtärin alueen vanhimpaan vesistöhistoriaan kuuluva Muinais-Näsijärvi laski Sapsalammen uoman kautta Lapuanjokeen. Kun Tammerkoski syntyi Näsijärven eteläpään noin 7500 vuotta sitten, Sapsalammen uoma alkoi kuivua. (Seppä & Tikkanen 2006b:89.) Jääkauden jälkeen Ähtärin järviällä kuroutui Itämerestä noin 9900 vuotta sitten. Sitä ennen Ähtärin vedet olivat Ancyclusjärvivaiheen aikana yhteydessä Itämereen. Ähtärinjärven isoloiduttua Ancyclusjärvestä vedet virtasivat ensin Poikkijoen kautta Ähtävänjokeen ja Pohjanlahteen. Alkuvaiheessa Välivesi ja Hankavesi olivat siis erillisiä altaita, jotka laskivat omien laskujokiensa kautta Ähtärinjärveen. Välivesi yhdistyi transgression myötä Ähtärinjärveen noin 6900 vuotta sitten ja Hankavesi noin 6000 vuotta sitten. Inhanjoki puhkesi Hankaveden eteläosaan noin 3200 vuotta sitten, mikä johti siihen, että Ähtärin järviketju virtasi tällöin kahteen suuntaan. Poikkijoen uoma kuivui vasta noin

1500 vuotta sitten, ja tätä ennen se oli toiminut lasku-uomana noin 8400 vuoden ajan. (Seppä & Tikkanen 2006a; 2006b; Pesonen 2014.)

Ähtärin alueen korkein ranta, joka oli osa Yoldia-vaihetta kivikaudella, sijaitsee noin 180 metriä nykyisen merenpinnan yläpuolella (Ristaniemi 1985: 8-9). Ähtärissä on myös supra-akvaattisia eli jääkauden korkeimman rannan yläpuolelle jääneitä alueita.

2.3 Historiallisen ajan asutus ja elinkeinot

Historiallisen ajan asutuksen osalta kiinteitä merkkejä on löydettävissä 1500-luvulta alkaen. Keskiajalla ennen vakinaista asuttamista Ähtärissä oli lähinnä satakuntalaisten erämaita. Vakainainen asutus sai alkunsa 1500-luvun jälkipuoliskolla. Vuotta 1556 pidetään Ähtärin vakituisen asutuksen syntymävuotena, sillä tuolloin otettiin viljelykseen Alastaipaleen, Peränteen, Ouluveden ja Hankaveden pellot (Jaakkola 2009:16–17). Ähtärin eteläosan kylissä asutus oli osaksi satakuntalaista alkuperää. Muualle Ähtäriin syntyi harva savolaisasutus, jossa talot sijaitsivat järjestään kaukana toisistaan, yleensä kuitenkin järvien rannoilla. (Simponen-Robins & Hämäläinen 2017.)

Ähtärin seudun kylät kuuluivat aikoinaan Ruoveden pitäjään, Kivijärven ja Niemisveden kyliä lukuun ottamatta, jotka taas kuuluivat Keuruun pitäjään. Kaskenpoltto oli 1500- ja 1600-luvuilla ensisijainen viljelysmuoto tällä alueella, sillä pellot olivat pieniä. Kaskenpolttajien elämä oli aluksi liikkuvaa, sillä asuinpaikkaa vaihdettiin viimeksi kaadetun metsän lähelle. Asutuksen alkuaikoina myös metsästyksellä ja kalastuksella oli tärkeä merkitys sivuelinkeinoina. Ähtärissä kaskeaminen oli 1800-luvun puoleenväliin saakka lähes ainoa viljelysmuoto, ja kaskimaan osuus peltoalasta oli vielä vuonna 1848 peräti 95 prosenttia. Kaskeamistekniikka toimi niin, että havupuita kolotettiin ja ne jätettiin kuivumaan, ja ne kaadettiin vuoden parin päästä. (Jokipii 1951:35–38; Jaakkola 2009:20.)

Peltojen pinta-ala kasvoi vähitellen 1700- ja 1800-luvuilla. Isojako toimitettiin Ähtärissä 1800-luvun alkupuolella. Se aloitettiin 1820–1830-luvuilla mutta kartoittamisineen, riitoineen ja rajankäynteineen saatiin loppuun vasta 1840-luvulla. Talojen lukumäärä kasvoi huomattavasti 1770-luvulta alkaen, kun kruunun liikamaalle perustettiin suuri määrä uudistaloja. Torppien määrä taas kasvoi nopeasti 1800-luvun puolivälin jälkeen, ja oli suurimmillaan vuosisadan lopulla ja 1900-luvun alussa. Tervanpoltto oli tärkeä sivuelinkeino Alavudella, Kuortaneella ja Töysässä vielä 1700–1800-luvuilla, Ähtärissä vasta 1800-luvulla. Tervaa tarvittiin muun muassa puulaivojen rakentamiseen, ja tervatynnyreitä kuljetettiin vesireittejä myöten. Tervanpoltto lakkasi alueella

1900-luvulle tultaessa. Teollisuutta syntyi Ähtäriin varsinaisesti vasta Vaasan junaradan valmistumisen (1883) jälkeen. (Jokipii 1951:44–54; Simponen-Robins & Hämäläinen 2017.)

2.4 Seilosmäen tutkimushistoria

Seilosmäki sijaitsee aivan Ähtäriin Hankaveden kylän ja Keuruun Pihlajaveden kylän rajalla. Seilosmäki on yksi alueen korkeista kukkuloista, jotka kohoavat reilut 20 metriä ympäristöstään pienten lampien ja soiden yläpuolelle. Seilosmäen lounaispuolella on *Seiloslampi* ja pohjoispuolella Heinälampi. Seilosmäkeä voi luonnehtia sijainniltaan eristäytyneeksi, nykyisinkin lähimmät asutut talot ovat noin 2 km päässä kaakossa ja luoteessa. Rakennuksen perustukset sijaitsevat Seilosmäen keskellä. (Hämäläinen 1996:22–25; Hämäläinen 2010; Pesonen 2014:62–62.)

Seilosmäkeä halkovalla rajalla on vanhat juuret. Heikki Hämäläisen tutkimusten mukaan Hankaveden ja Pihlajaveden kylän raja on kulkenut Seilosmäen halki ainakin jo vuonna 1586 (KA. Ylä-Satakunnan tuomiokunta. KOa:68, 698–700). Hankaveden jakokunnan kartassa vuosilta 1795 ja 1797 Seilosmäki on tiluskuvio n:o 33, joka oli tuolloin "kaski, jotenkin kivinen kangas" ja sen nimestä on karttaselityksestä luettavissa nimi "*Seilosen(mäki?)*" (VMA. VMMKA. Ähtäri 2:8, 2:10c; Hämäläinen 2010).

Seilosmäeltä Ähtäriin kaupungin puolelta rajaa löytyi vuonna 1996 metsätöiden ja metsänkulotuksen yhteydessä rakennuksen perustukset. Paikan päällä käydessä (Alpo & Heikki Hämäläinen) mäen päältä löytyi toukokuussa 1996 kivistä tehdyt rakennuksen perustukset, jonka mitat olivat noin 5,0 x 5,3 metriä. Kiuaskasa eli tulisija oli selvästi näkyvissä perustusten luoteisnurkassa. Perustukset olivat tuolloin mullittuneet ja niiden päällä oli kasvanut suuria puita. Mäeltä ei tuolloin tarkastettaessa löytynyt muita rakennusten jäänteitä tai peltojen paikkoja. Rakennuksen perustusten luona ollut kasvillisuus poikkesi kuitenkin ympäristön kasvillisuudesta; lähellä kasvoi kertoman mukaan myös niinipuita eli metsälehmäksi (*Tilia cordata*). (Hämäläinen 1996, 44–45; Hämäläinen 2010.)

Sukunimi Seilonen esiintyy vanhan Ruoveden pitäjän alueella 1500-luvulla ja 1600-luvun alkupuolella lähinnä Tarhapään (Multia) sekä Liesjärven (Keuruu) ja Pihlajaveden (Keuruu) kylissä. Huomionarvoista kuitenkin on, että asiakirjoissa mainituista Seilosista ei voi Hämäläisen mukaan kuitenkaan kenenkään osoittaa asuneen nimenomaan Seilosmäellä. Seiloset katoavat asiakirjalähteistä 1600-luvulla jättäen jälkeensä vain muutamia paikannimiä. Seiloset eivät jostakin syystä näy veroluetteloissa. (Hämäläinen 1996: 44–45; Kankaanpää et al. 1990; Hämäläinen 2010.)

Hämäläisen suorittamien arkistotutkimusten mukaan Seilosmäki ei voi olla sama kuin Ruoveden pitäjän "Simsiön" kylässä sijainnut vuonna 1567 veroluetteloihin otettu Lasse Antinpoika Seilosen 3 ½ äyriin suuruinen talo, josta erotettiin vuonna 1584 1 ½ äyriin suuruinen osa. Tästä osasta tuli sitten Keuruun Pihlajaveden kylän Rekola, ja Lasselle jäi 2 äyriä. Talo autioitui vuoden 1637 jälkeen ja hävisi lopulta maakirjasta. Hans Hanssonin noin vuonna 1660 laatiman Ruoveden ja Keuruun pitäjien kartan mukaan Seilonen-niminen talo on sijoitettu Pihlajaveden eteläpuolelle. (KA. SAY. Ruovesi 1580–1599:70; Kankaanpää et al. 1990:102; KA. MHA. Alue- ja rajakartat. MH 14/56M, 31/17; Hämäläinen 2010.)

Ähtäristä ei löydy muita Seilonen -alkuisia paikannimiä. Seilosmäen asukkailla on Hämäläisen mukaan mahdollisesti ollut kaskimaa Hankaveden kylässä paikalla, jolle jäi nimi *Seilosenaho*. Paikalle syntyi jo vuonna 1772 torppa, vuodesta 1792 kruunun uudistalo, jonka nimeksi vakiintui vähitellen *Sara-aho*. Nimi Seilosenaho esiintyy vielä mm. kartassa talon tilusosuuksista 1829 ja vuoden 1845 maakirjassa. (VMA. ÄSA. IC:1. Syntyneiden ja kastettujen luettelot 1771–1801, 358; KA. MHA. Maanmittaushallituksen maakirjat ja kruununmaaluettelot. Maakirja 1845, 833v-834; Vuoden 1829 kartta perustuu Hankaveden jakokunnan karttaan 1795 ja 1797 - ÄKSA. Fiskars, Inhan Tehtaat Oy Ab:n arkisto; KA. MHA. Maanmittaushallituksen maakirjat ja kruununmaaluettelot. Maakirja 1845, 833v-834; Hämäläinen 1996:44–45; Hämäläinen 2010.)

Vuonna 2014 Seilosmäki tarkastettiin Ähtäri-Seuran arkistonhoitajan Heikki Hämäläisen opastuksella 12.10.2014 Museoviraston inventoinnissa. Löytymisensä aikaan kivijalka oli näkynyt hyvin, koska mäki oli tuolloin puuton, mutta vuonna 2014 sen löytäminen oli vaikeaa tiheäksi kasvaneen taimikon vuoksi. (Pesonen 2014:62–62.)

Rakennuksen kivijalka todettiin vuoden 2014 inventoinnissa varsin selkeäksi. Siinä todettiin olevan puolisen metriä korkeat seinämät, jotka ovat osittain kivi-, osittain multapenkat. Suuren kiukaan havaittiin vievän rakennuksen pinta-alasta melkein neljänneksen. Kivijalan havaittiin olevan keskeltä syvällä kuopalla, ikään kuin sen alla olisi ollut kellaritila. Kivijalan ympäristössä ei havaittu muita rakenteita tai vanhojen peltojen paikkoja. Kyseessä saattoi myös Pesosen mukaan hyvin olla 1500–1600-luvulle ajoittuva talonpaikka. (Pesonen 2014:62–63.)

Arkeologinen perintömme -hankkeen inventoinnissa Seilosmäki tarkastettiin 15.4.2016. Paikalla oli vielä lunta, mutta kohde erottui hyvin maastossa. Kohteelta otettiin uusi GPS-mittaus ja valokuvia. Kohteen kunnon katsottiin olevan muuttumaton loppuvuoden 2014 tilanteesta. Uuden kiukaan mittauksen tarkkuus oli vain +/- 5 metriä, eikä se aiheuttanut muutoksia Muinaisjäännösrekisterissä jo olleisiin koordinaatteihin. (Simponen-Robins & Hämäläinen 2017).

Talonperustus ennen kaivauksen aloittamista. Latta pohjoisen seinälinjan kohdalla. AKDG5218:1, pohjoisesta. Laija Simponen-Robins 2016.

3 Kaivausmenetelmät

Kaivauksille osallistuneita vapaaehtoisia haettiin painettujen lehtien (Ähtärinjärven uutisnuotta 2016a) ja Arkeologinen perintömme -esiselvityshankkeen Facebook-sivujen kautta. Ennen kaivauksen aloittamista talonperustuksen viereltä ja päältä kaadettiin muutamia nuoria lehtipuita ja kuusia, ja risut kerättiin sivuun. Kaivaus aloitettiin maanantaina 8. elokuuta, jolloin myös yleisökaivaus alkoi. Yleisökaivaukselle varattiin 4 arkipäivää maanantaista torstaihin, ja viimeinen päivä, perjantai 12. elokuuta käytettiin ainoastaan dokumentointiin, mittausten tekemiseen ja koekuoppien täyttöön. Alue ennallistettiin tuolloin samanlaiseksi kuin se oli ennen kaivauksen aloittamista. Yleisökaivauksen työajat olivat 9.00–14.00, jonka jälkeen Simponen-Robins ja Hämäläinen jäivät paikalle tekemään dokumentointia ja mittauksia, keräämään näytteitä löytöpusseihin, ottamaan valokuvia ja suunnittelemaan seuraavan päivän kaivausta. Kaivauksille osallistuneet vaihtuivat mutta kuitenkin niin, että jotkut pääsivät osallistumaan useampana kuin yhtenä päivänä.

Talonraunion päälle ja sivuille avattiin näiden 4 työpäivän aikana yhteensä 9 koekuoppaa, joiden koko vaihteli 50×50 cm ja 1×1 metrin välillä. Kaivaustapana käytettiin lapiota ja kaivauslastaa. Koekuoppien paikat valittiin silmämääräisesti sopiviin ja erilaisiin paikkoihin, osa talonperustusten sisään ja osa niiden ulkopuolelle. Koekuoppien kaivaminen eteni tasokaivauksena 5 tai 10 cm

kerrallaan, sillä maaperä oli hiekkaa, ja tämä oli yksinkertaisinta näytteiden talteenoton kannalta sekä siitä syystä, että kaivaustyövoimana oli pääosin henkilöitä, jotka eivät aikaisemmin olleet osallistuneet kaivauksille. Kaivettu maa seulottiin kahdella 5,75 mm silmäkoon seulalla, jotka Heikki Hämäläinen oli kaivausta varten valmistanut. Käsiseuloina käytettiin myös Ikean Algot-vaatekoreja, joiden silmäkoko on 4 mm. Kaivaukselle tarvittavat kaivausvälineet ostettiin kaivauksenjohtajan omalla kustannuksella, osan tarvikkeista valmisti tai lainasi Heikki Hämäläinen ja muutamia lapioita saatiin myös muualta paikkakuntalaisilta lainaan.

Työkuva.
Koekuoppaa 3
aletaan kaivaa
talonperustusten
luoteispuolella,
Mira Rokala ja
Heikki Hämäläinen.
AKDG5218:20,
idästä. Laija
Simponen-Robins
2016.

Kaivauksille osallistuneet vapaaehtoiset ohjattiin päivän alussa ottamaan talteen kaikki mielenkiintoisen näköinen materiaali, myös hiilet ja kivet, ja laittamaan ne kerrallaan kaivettavan 50×50 cm kokoisen ruutunsa rasiaan, josta arkeologi pussitti talteen otettavat löydöt ja näytteet. Tämä menettelytapa toimi hyvin. Yhden neliömetrin kokoiset koekuopat jaettiin tällaisiin pienempiin ruutuihin ja niille annettiin nimet A, B, C ja D. Kerrallaan kaivettiin ainoastaan 50×50 cm kokoista pienempää ruutua, jotta jonkinlainen löytötarkkuus voitiin säilyttää. Kaivaus eteni kerrallaan 5–10 cm alaspäin samasta syystä.

Kiuas eli tulisija päätettiin jättää näissä tutkimuksissa koskemattomaksi, sillä aikaa koekaivauksille oli vähän, ja arkeologin aika meni kaivauksen valvomiseen, kaivaustekniikan opastamiseen ja valokuvien ottoon.

Mittalaitteina tällä koekauvauksella käytettiin Trimblen R8 3-GNSS-tarkkuusgps-laitetta sekä S6 5-robottikymetriä, jotta mittaukset voitiin suorittaa yksin ilman avustajaa. Mittalaitteet lainattiin Geotrim-yritykseltä ja maksettiin apurahalla. Mittausten tueksi piirrettiin myös käsin kartta mittakaavassa 1:50, johon talonperustus ja koekuoppien sijainnit merkittiin. Mittausten ja kartan avulla digitoitiin kaikki kaivauskartat, jotka ovat liitteenä tässä kaivauskertomuksessa. Mittaukset tehtiin suoraan ETRSTM-35-FIN -koordinaatistoon. Kaivauskartat piirrettiin puhtaaksi ilmaisella QGIS-karttaohjelmalla ja valokuvat luetteloiitiin Museoviraston ylläpitämään rekisteriin tunnuksella AKDG5218:1-74.

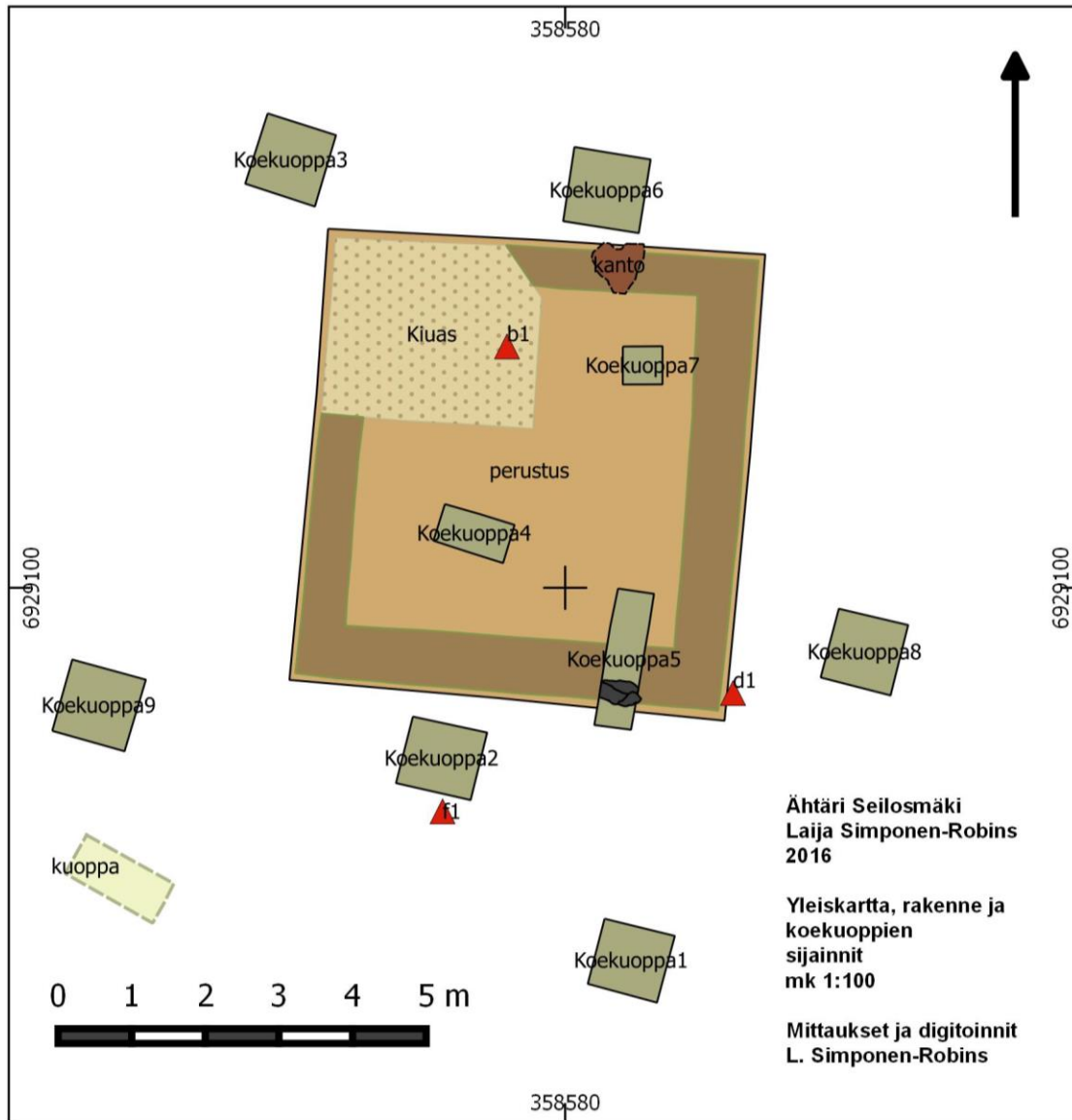

Yleiskuva
kaivausalueesta ja
mittalaitteet. Edessä
koekuoppa 6
pohjaan kaivettuna.
AKDG5218:72,
luoteesta. Laija
Simponen-Robins
2016.

Kaivauksille osallistivat vapaaehtoisen apulaistutkijan ominaisuudessa arkistonhoitaja Heikki Hämäläinen (8.–12.8.) ja kaivajina Heli Lappalainen (8.8. ja 11.8.), Taina Hautamäki (9.–10.8.), Rauni Hautamäki (9.–10.8.), Mira Rokala (9.–10.8.), Tuulikki Kortteinen (10.8.), Ida-Maria Mattinen (10.8.), Liisa Ahokas (11.8.) ja Jenni Viitala (11.8.). Ilman vapaaehtoisia kaivausapulaisia tutkimusta ei olisi tässä laajuudessaan ollut mahdollista suorittaa – suuret kiitokset vielä heille!

4 Kaivaushavainnot

Tässä kappaleessa esitellään tarkemmin koekuopat 1–9 ja niissä tehdyt havainnot. Karttaan (alla) on merkitty talonperustuksen ja koekuoppien sijainnit (ks. myös karttaliitteen kartat).

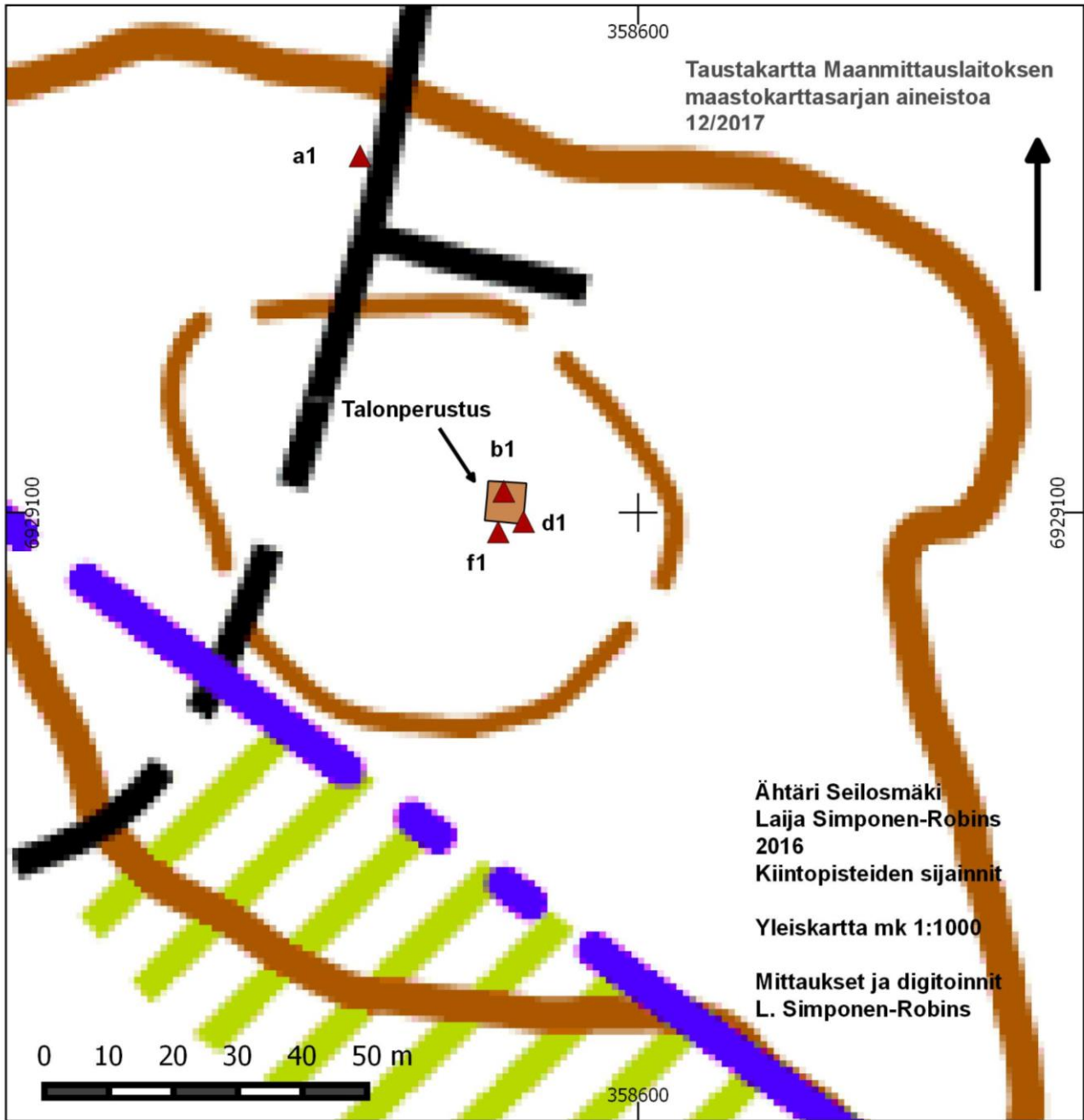

Yleiskartta talonperustuksen ja koekuoppien sijainnista. Mittakaava 1:100. Kiiintopisteet b1, d1 ja f1 merkitty karttaan punaisilla kolmioilla.

Kiintopisteinä tällä koekaivauksella käytettiin pisteitä, joille annettiin nimet a1, b1, d1 ja f1. Niiden sijainnit selviävät taulukosta ja kartalta (alla).

Numero	Sijainti	P	I	Z
a1, kiintopiste	Maakivi tien reunassa	6929155,277	358556,926	200,383
b1, kiintopiste	Tulisijaan kuuluva vaalea kivi	6929103,277	358579,210	203,910
d1,kiintopiste	Perustuksen nurkkakivi, kaakkoiskulma	6929098,571	358582,282	203,199
f1,kiintopiste	Kanto perustuksen eteläpuolella	6929096,963	358578,335	203,302

Taulukko 1. Kaivauksella käytettyjen kiintopisteiden koordinaatit.

Yleiskartta, mittakaava 1:1000. Kiintopisteet a1, b1, c1 ja d1 merkitty karttaan punaisella kolmiolla.

4.1 Koekuoppa 1

Koekuoppa 1 sijoitettiin talonrauniosta etelään. Koekuoppa 1 oli kooltaan 1×1 metriä.

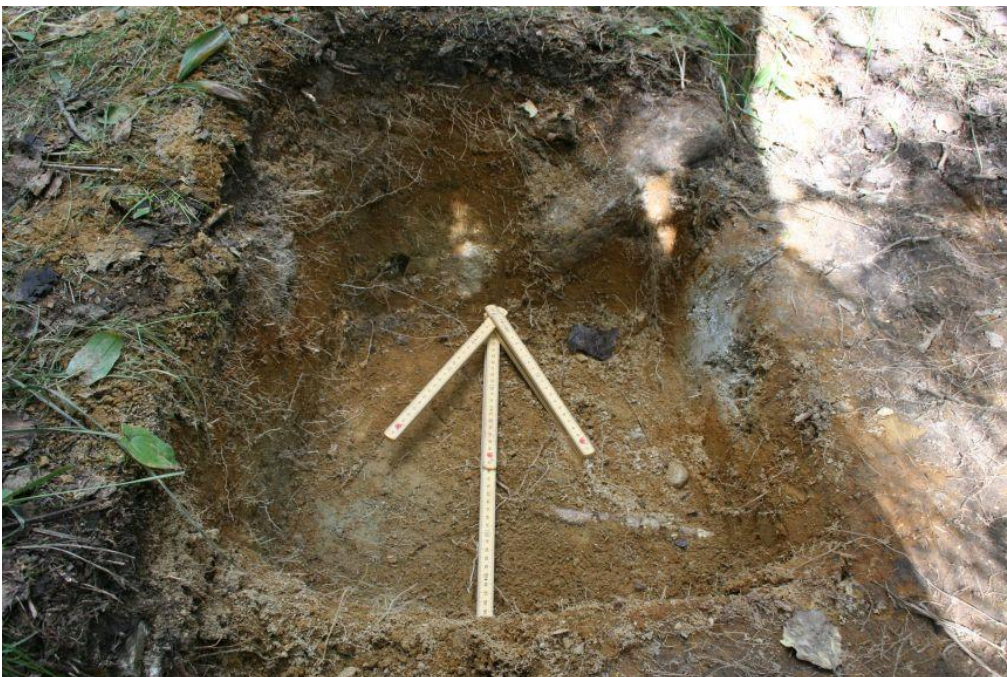
Pintaturpeen (5 cm) alla havaittiin ohut, rusehtava hiekka heti turpeen alapinnalla, ja tämän hiekkakerroksen paksuus oli 1 cm. Sen alla oli keskikarkea keltainen hiekka, jota havaittiin 25 cm paksuudelta. Keltaisen hiekan alla oli harmahtava hiesu, kaivettu 1 cm. Koekuoppa 1 kaivettiin tarkistuskuoppamaisesti C-ruudusta 31 sentin syvyyteen, muualta vain 10 cm syvyyteen, sillä löytöjä tai mielenkiintoisia ilmiöitä ei havaittu. Kuoppa kaivettiin irrottamalla pintaturve lapiolla ja kaivettiin loppuun 5 cm tasoissa kaivauslastalla. Kaikki kaivettu maa seulottiin.

Kerrokset tulkittiin luonnollisiksi, eikä koekuopasta havaittu rakenteita tai löytöjä. Mielenkiintoista oli, että maaperä Seilosmäellä osoittautui hiekaksi tämän ensimmäisen avatun koekuopan myötä.

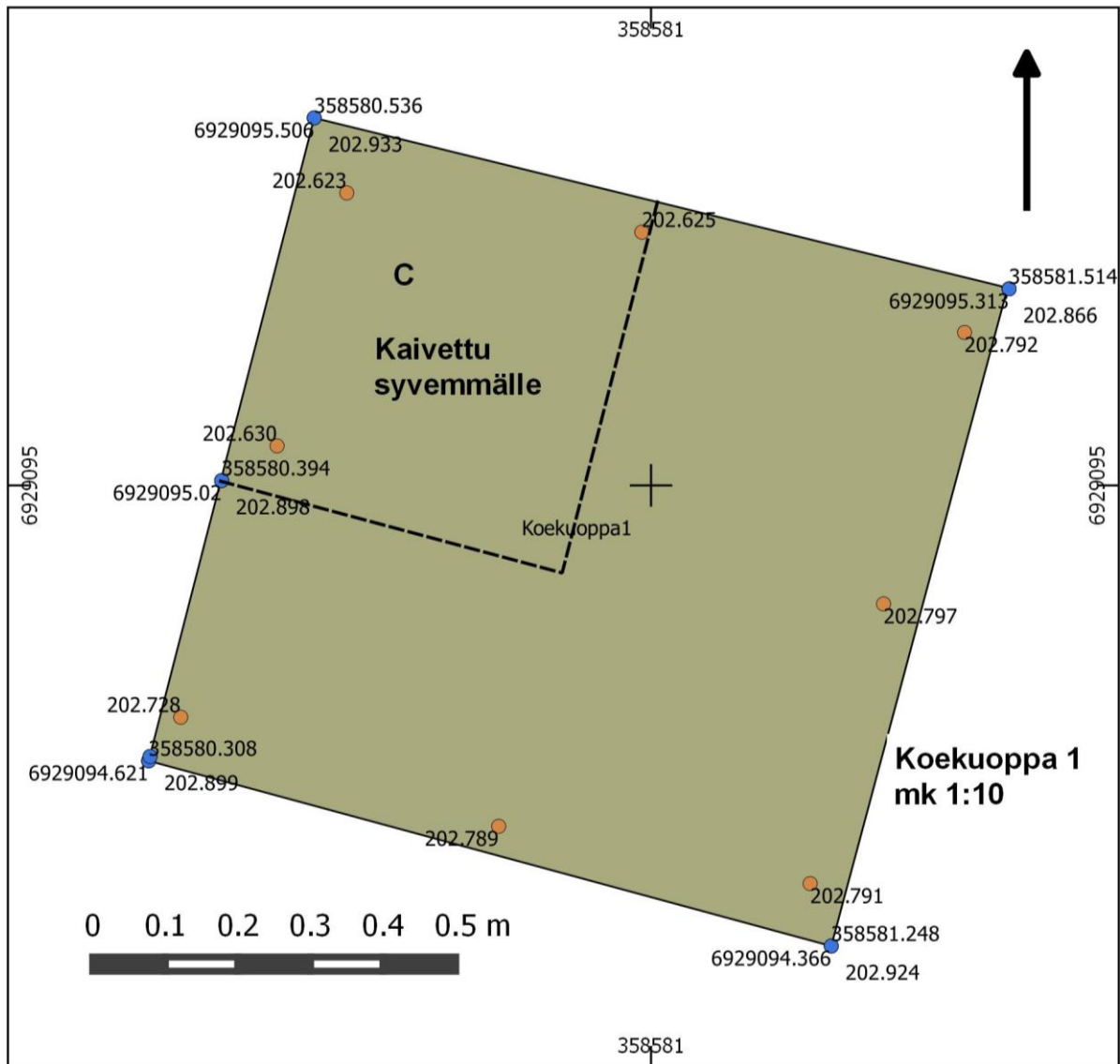
Tulkinta: luonnolliset maakerrokset.

Valokuvat: AKDG5218:12–15.

Löydöt: -

Koekuoppa 1 pohjaan kaivettuna. Kuopan luoteisnurkka kaivettiin syvemmälle. AKDG5218:15, etelästä. Laija Simponen-Robins 2016.

Koekuoppa 1, pinta- ja pohjakorkeudet. Mittakaava 1:10. Ruskeat pisteet koekuopan sisällä ovat koekuopan pohjalta mitatut korkeudet.

4.2 Koekuoppa 2

Koekuoppa 2 sijoitettiin talonrauniosta etelään, lähemmäs seinärakennetta. Koekuoppa 2 oli kooltaan 1 × 1 metriä.

Koekuoppa kaivettiin lastalla ja lapiolla 10 cm kerrallaan. Turvekerroksen (paksuus 10 cm) alta havaittiin harmaa hiekka, jonka paksuus oli 5 cm. Tämän alapuolella havaittiin keskikarkea keltainen hiekka (paksuus 20 cm) ja sen alta harmaankeltainen hiesu (paksuus 15 cm D-ruudussa), joka tulkittiin koekuopan muuttumattomaksi pohjamaaksi. Kuoppa 2 kaivettiin kokonaisuudessaan 35 cm syvyyteen, D-ruutu 55 cm syvyyteen. Muutamia hiiliä havaittiin keltaisen hiekan kerroksesta, mutta niitä ei otettu talteen. Kuopassa havaittiin normaali podsolimaannos, ja kuopan maakerrokset tulkittiin luonnollisiksi.

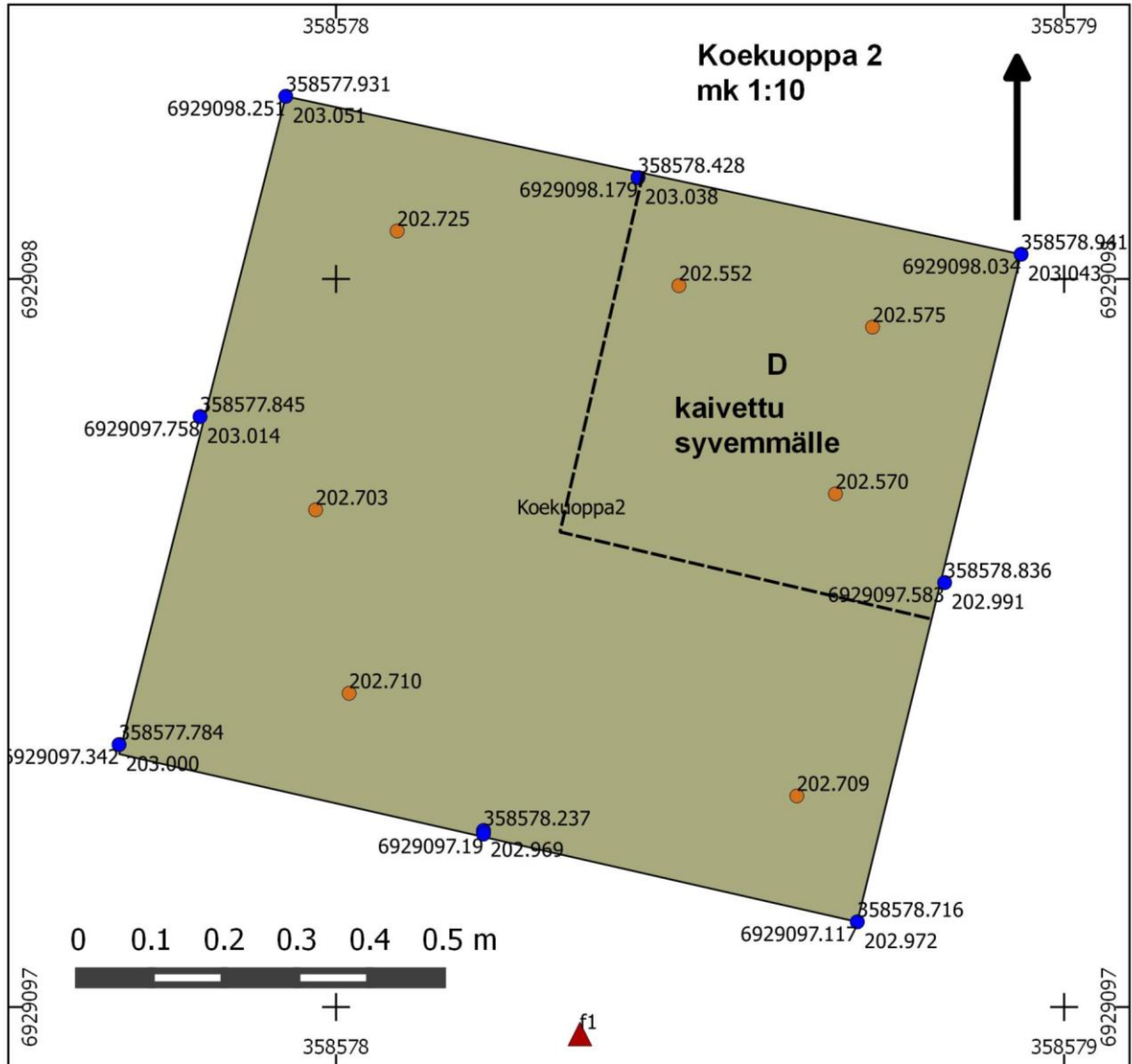
Tulkinta: luonnolliset maakerrokset

Valokuvat: AKDG5218:16–19.

Löydöt: -

Koekuoppa 2 pohjaan kaivettuna. AKDG5218:18, etelästä. Laija Simponen-Robins 2016.

Koekuoppa 2, pinta- ja pohjakorkeudet. Mittakaava 1:10. Ruskeat pisteet koekuopan sisällä ovat koekuopan pohjalta mitatut korkeudet. Kiintopiste f1 on merkitty karttaan punaisella kolmiolla.

4.3 Koekuoppa 3

Koekuoppa 3 avattiin talonrauniosta luoteeseen pienen kummun päälle. Kuoppa kaivettiin lapiolla yksi $0,5 \times 0,5$ metrin ruutu kerrallaan, ja kaikki maa seulottiin.

Turpeen (paksuus 5 cm) alta havaittiin harmaa hieno irtonainen ja löyhä hiekkakerros, jonka seassa oli pieniä hiilenpaloja. Tämän harmaan hiekkakerroksen paksuus oli peräti 40 cm. Sen alta, länsiprofiilissa noin 45 cm maanpinnasta alaspäin havaittiin keskikarkea keltainen hiekka (paksuus 12 cm) ja sen alta tummempi, keltaoranssi hiekka (paksuus 2 cm) koko kuopan laajuudelta. Keltaoranssin hiekan yhteydestä havaittiin hieman puuroskaa. Tämän keltaoranssin hiekan alapinnassa oli 0,5 cm paksu hiilikerros. Nämä kaksi kerrosta, keltaoranssi ja välittömästi sen alla sijaitseva hiilikerros tulkittiin kulttuurikerroksiksi, ja niistä otettiin ajoitusnäyte (KM41048:2).

Hiilikerroksen alapuolella havaittiin hienojakoinen valkoinen hiekka, jota oli kuopassa 7 cm paksuudelta. Sen alapuolella, länsiprofiilissa noin 65 cm maanpinnasta alaspäin havaittiin hieno keltainen hiekka, joka tulkittiin muuttumattomaksi pohjamaaksi.

Kuoppa kaivettiin kokonaisuudessaan pohjahiekkaan, länsiprofiilissa 56–73 cm maanpinnasta ja itäprofiilissa 61–70 cm alaspäin. Oranssin hiekkakerroksen ja sen alaisen hiilikerroksen tulkittiin olevan kulttuurikerroksia, ja todennäköisesti samanikäisiä kuin talonraunio.

Tulkinta: talonperustukseen liittyviä kerroksia.

Valokuvat: AKDG5218:20–27.

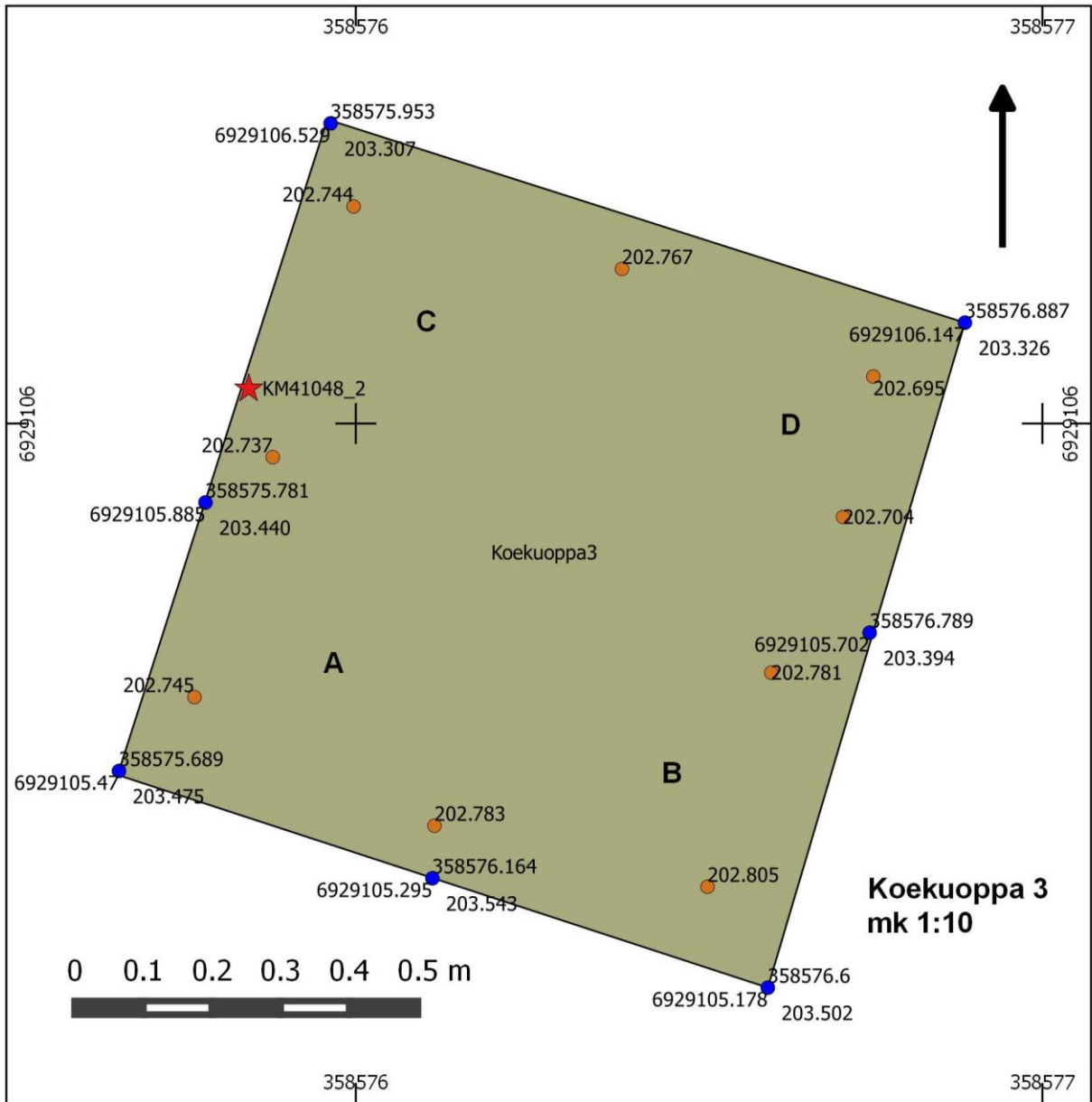
Löydöt: ruudusta C hiilinäyte, joka lähetettiin ajoitettavaksi (KM41048:2), ruudusta C hiiltynyttä puuta kulttuurikerroksen yhteydestä (KM41048:5) ja ruudusta D kalkin tai laastin palasia (KM41048:6).

Koekuoppa 3
pohjaan kaivettuna.
AKDG5218:24,
pohjoisesta. Laija
Simponen-Robins
2016.

Koekuoppa3,
länsiprofiili.
Hiilikerros, josta
ajoitusnäyte otettiin,
näkyvä selvästi.
AKDG5218:26,
idästä. Laija
Simponen-Robins
2016.

Koekuoppa 3, pinta- ja pohjakorkeudet. Mittakaava 1:10. Ruskeat pisteet koekuopan sisällä ovat koekuopan pohjalta mitatut korkeudet. Radiohiiliajoitukseen lähetetyn näytteen ottopaikka on merkitty punaisella tähdellä.

4.4 Koekuoppa 4

Koekuoppa 4 kaivettiin talonraunion sisään, sen lounaisosaan matalan kuopanteen (mahdollisen kellaritilan?) kohdalle. Koekuoppa 4 oli kooltaan 1 × 0,5 metriä. Se kaivettiin läntisestä A-ruudusta 25 cm syvyyteen, sillä tällä puolella kuoppaa havaittiin iso kivi, jota ei haluttu siirtää. Itäisestä B-ruudustaan kuoppa kaivettiin 50 cm syvyyteen.

Koekuopassa 4 havaittiin turvekerros (5-15 cm), jonka alta paljastui ohut ruskean hiekan kerros (paksuus 1 cm). Ruskean hiekan alapinnassa oli 1 cm paksuinen hiilikerros, jonka pinta oli noin 8-20 cm maanpinnasta. Hiilien alapuolella havaittiin 2 cm paksuinen harmaan hiekan kerros, joka tulkittiin alkuperäiseksi maanpinnaksi, ja sen alta keltainen hiekka, jonka paksuus oli 3 cm. Tämä keltainen hiekka tulkittiin alkuperäiseksi rikastumiskerrokseksi. Sen alla havaittiin vaaleanruskean hiekan sekainen 10 cm paksuinen kivien muodostama kerros kuopan N-profiilissa. Tämän kivisen kerroksen alta paljastui harmaa hiesu, joka tulkittiin pohjahiesuksi.

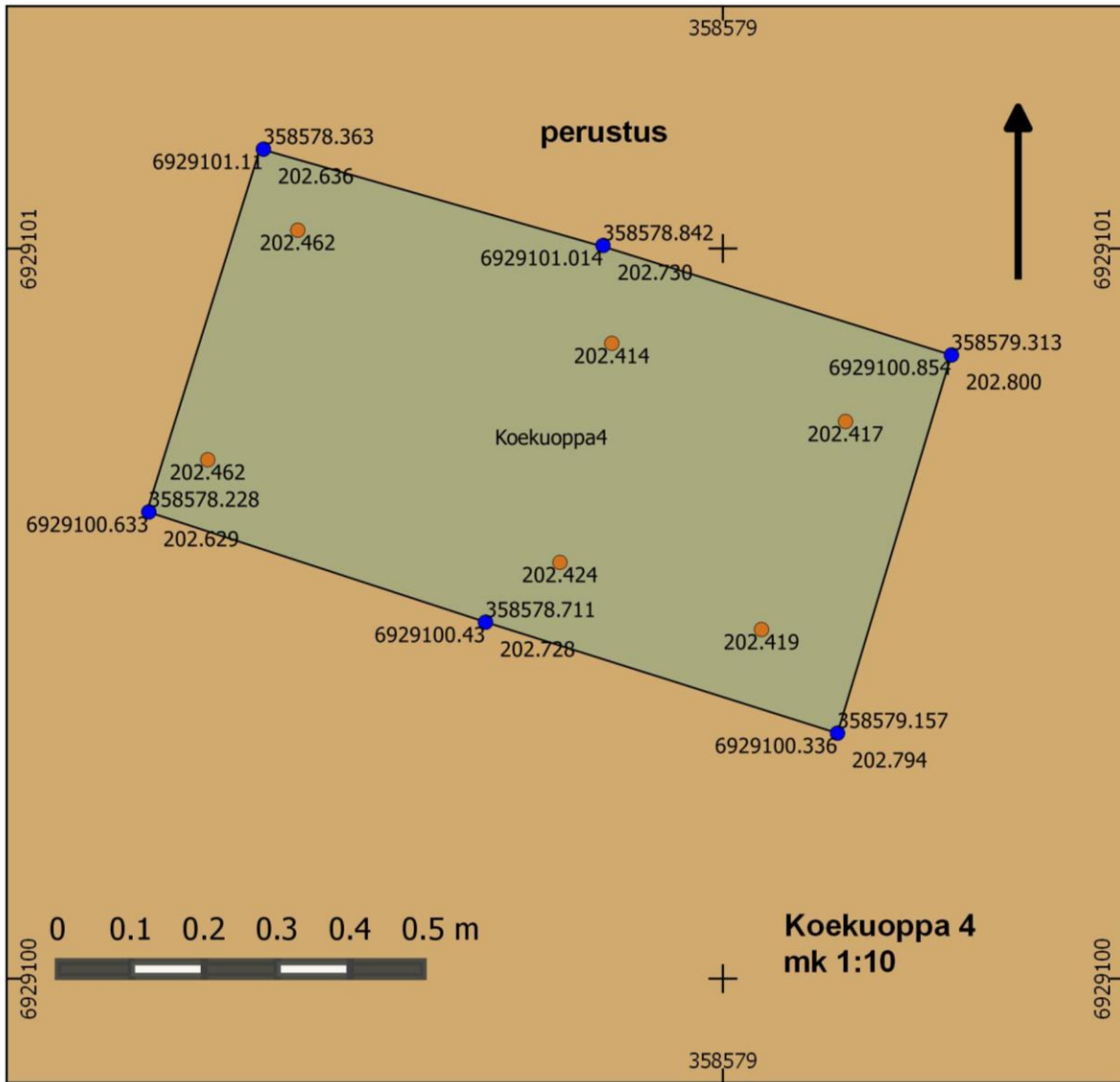
Tulkinta: samanikäinen kuin talonraunio.

Valokuvat: AKDG5218:29–33.

Löydöt: -

Koekuoppa 4 pohjaan kaivettuna. AKDG5218:32 etelästä. Laija Simponen-Robins 2016.

Koekuoppa 4, pinta- ja pohjakorkeudet. Mittakaava 1:10. Ruskeat pisteet koekuopan sisällä ovat koekuopan pohjalta mitatut korkeudet. Koekuoppa 4 kaivettiin talonperustuksen sisäpuolelle.

4.5 Koekuoppa 5

Koekuoppa 5 sijaitsi pohjois-eteläsuuntaisesti talonperustuksen kaakkoisnurkassa osin muurin päällä. Se oli 0,5 m leveä ja 2 m pitkä. Koekuoppa jaettiin 4 ruutuun, joista A oli eteläisin ja D pohjoisin. Koekuoppaan 5 jätettiin keskelle ruutuun C profiilipalkki maakerrosten tarkastelua varten. Tästä profiilipalkista kaivettiin pois vain pintaturve ja 10 cm (jätettiin tasoon 1). Koekuoppa kaivettiin kokonaan kaivauslastalla 5 cm teknisissä tasoissa pintaturpeen poistoa lukuun ottamatta.

Koekuoppa 5, pintaturve poistettu ruuduista A-D. AKDG5218:36, etelästä. Laija Simponen-Robins 2016.

Ruutuja A (etualalla), B, C ja D kaivettu 5 cm. Muurin kiveys paljastunut ruudussa B.

Ruutu A, joka sijaitsee seinärakenteen ulkopuolella, kaivettiin pintaturpeen poiston jälkeen ainoastaan yksi kerros alaspäin (yhteensä 5 cm). Siitä ei paljastunut löytöjä.

Ruudussa B havaittiin kiviä, jotka liittyivät seinärakenteeseen. Kiviä havaittiin ruudun B eteläpuolella, muurin pohjoinen sisäpuoli koostui ainoastaan vaaleankeltaisesta hiekasta. Ruutu B kaivettiin lastalla 50 cm syvyyteen. Tästä ruudusta saatiin ajoitusnäytteet KM41048:3-4 (ks. koekuopan 5 kartta).

Koekuoppa 5, ruutua B kaivettu 5 cm. Seinälinjan kivet alkavat paljastua turpeen alta. AKDG5218:43, lännestä. Laija Simponen-Robins 2016.

Koekuoppa 5. Ruutu B pohjaan kaivettuna. Kivirakenne seinälinjan ulkoreunassa paljastettu. Ruutua A oikealla kaivettu 5 cm. AKDG5218:48, lännestä. Laija Simponen-Robins 2016.

Ruutu C oli kooltaan 45 × 50 cm, kaivettiin lastalla 10 cm syvyyteen, ja jätettiin kaivamatta kokonaan maakerrosten tarkastelua varten.

Ruutu D, oli koekuopan 5 pohjoisin ruutu, ja se sijaitsi talonrakenteen sisällä. Ruutu D oli kooltaan 55 × 50 cm, kaivettiin lastalla 40 cm syvyyteen maanpinnasta (S-puolelta) ja 35 cm syvyyteen (N-puolelta).

Koekuoppa 5, ruutua D kaivettu 10 cm. Oikealla ruutu C, jota kaivettiin vain 10 cm. Ruudusta D paljastunut pieniä kiviä. AKDG5218:42, lännestä. Laija Simponen-Robins 2016.

Koekuoppa 5, ruutua D kaivettu 20 cm. AKDG5218:45, lännestä. Laija Simponen-Robins 2016.

Koekuoppa 5, ruutu D. S-profiili, ruutua C päin, kaivettu 50 cm.
AKDG5218:47, pohjoisesta. Laija Simponen-Robins 2016.

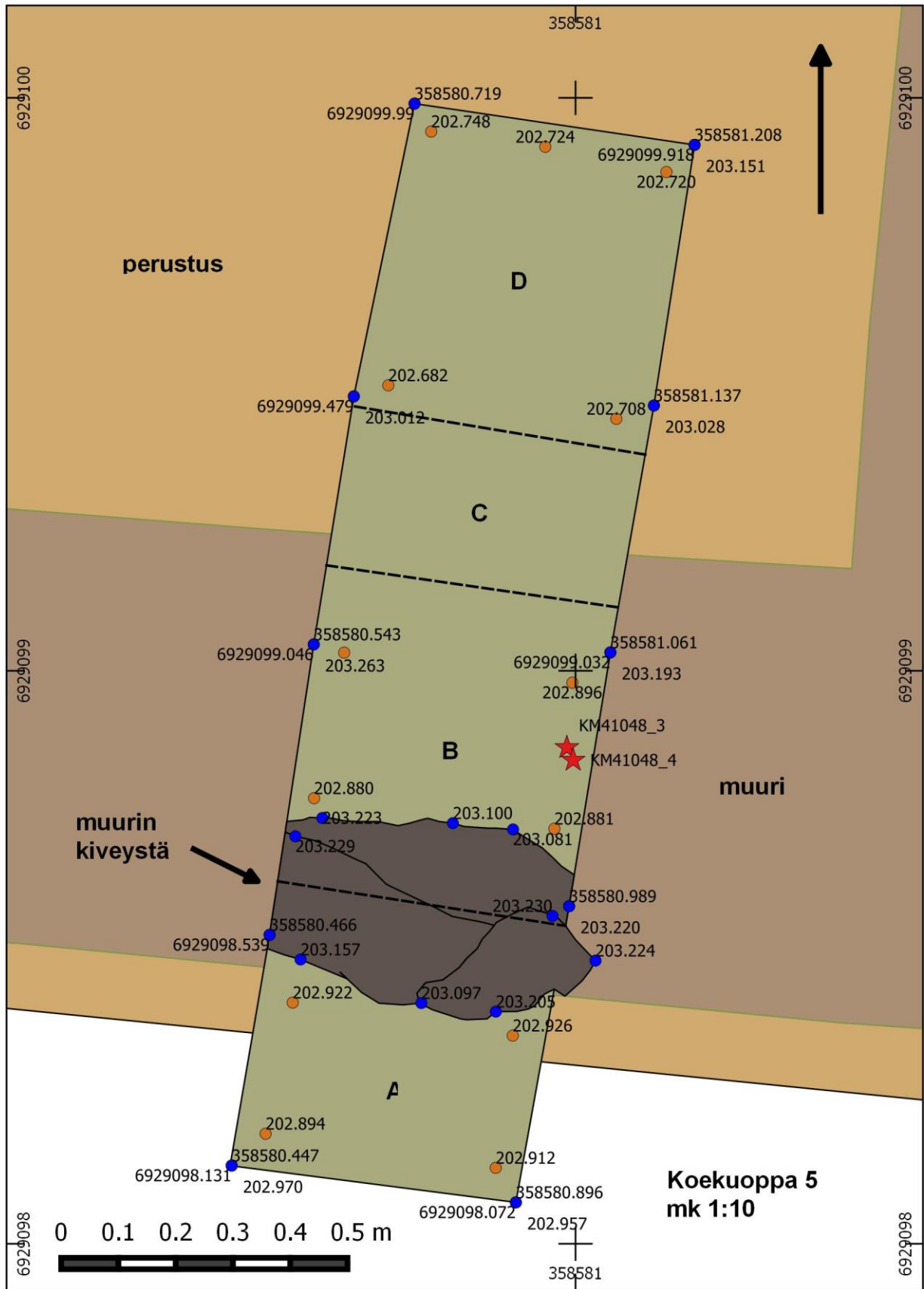
Maakerrokset koekuopassa 5 olivat seuraavat (ruudun D S-seinämässä): pintaturpeen (paksuus 10 cm) alta havaittiin hiiliä sisältänyt harmaanruskea hiekka (paksuus 5 cm). Sen alapuolelta havaittiin vaaleankeltainen keskikarkea hiekka, jossa oli muutamia halkaisijaltaan 5-10 cm kokoisia kiviä. Tämän vaaleankeltaisen hiekan kerros oli 25 cm paksu, ja sen alapuolella oli alkuperäiseksi maanpinnaksi tulkittu kerros.

Vaaleankeltainen hiekka tulkittiin seinärakenteeseen liittyväksi. Ruudussa D ei ollut luonnollista kerrosjärjestystä vaan tämä 25 cm paksu keltaisen hiekan muodostama kerros. Seinärakenne muodostui siis ulkopinnaltaan keskisuurista, halkaisijaltaan noin 15- 25 cm kokoisista kivistä ja sisäpinnaltaan tästä vaaleankeltaisesta hiekasta, joka on luultavimmin kaivettu lähistöltä.

Tulkinta: koekuopassa 5 havaitut ilmiöt liittyvät talonperustukseen ja ovat sen kanssa samanikäiset.

Valokuvat: AKDG5218:34–48.

Löydöt: ruudusta B kaksi hiilinäytettä, joka lähetettiin ajoitettavaksi (KM41048:3 ja :4, ks. myös kohta 6 Ajoitustulokset).

Koekuoppa 5, pinta- ja pohjakorkeudet. Mittakaava 1:10. Ruskeat pisteet koekuopan sisällä ovat koekuopan pohjalta mitatut korkeudet. Radiohiiliajoitukseen lähetyksen näytteiden ottopaikat on merkitty punaisella tähdellä.

4.6 Koekuoppa 6

Koekuoppa 6 avattiin talonrauniosta koilliseen, sen ulkopuolelle. Koekuopan lounaisnurkka sijaitti talonrauniosta vain 40 cm päässä. Koekuoppa 6 oli kooltaan 1 × 1 metriä, ja se kaivettiin kokonaisuudessaan lapiolla ruudut A-D kerrallaan 45 cm syvyyteen. Kaikki maa-aines seulottiin.

Koekuopassa havaittiin 5 cm paksuisen turvekerroksen alla harmaan hiekan kerros (1 cm paksu), joka tulkittiin luonnolliseksi huuhtoutumiskerrokseksi. Sen alla oli ruskean hiekan muodostama rikastumiskerros (5 cm) ja sen alla noin 11 cm maanpinnasta alaspäin kellanruskean keskikarkean hiekan muodostama kerros, joka oli 25 cm paksuinen. Tämän alta havaittiin pohjahiekaksi tulkittu harmahtava hiesu. Kuoppaa 6 kaivettiin 43 cm.

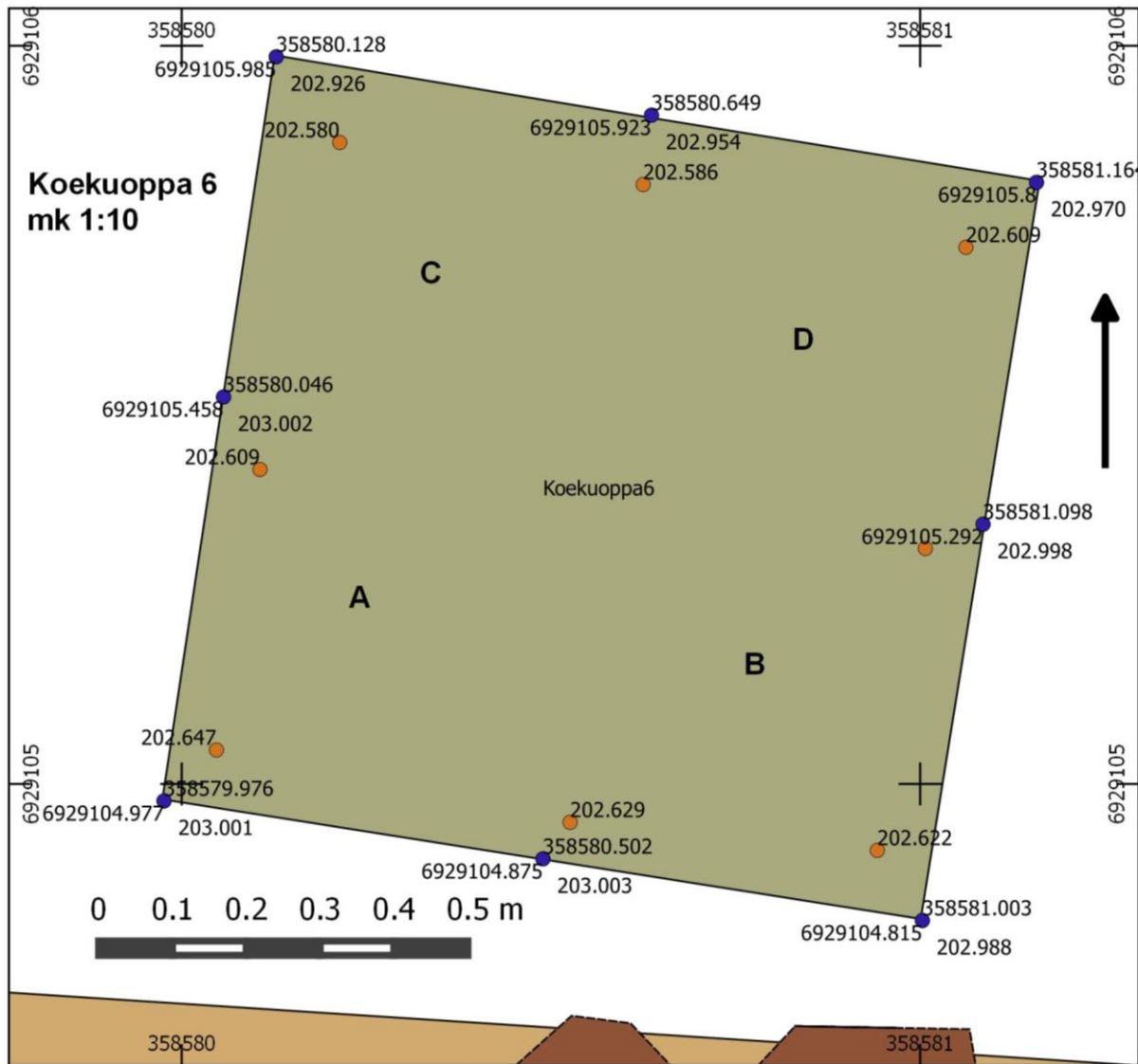
Tulkinta: koekuopan 6 kerrosjärjestys tulkittiin täysin luonnolliseksi.

Valokuvat: AKDG5218:49–56.

Löydöt: -

Koekuoppa 6 pohjaan kaivettuna. Oikealla talonperustus. AKDG5218:55, lounaasta. Laija Simponen-Robins 2016.

Koekuoppa 6, pinta- ja pohjakorkeudet. Mittakaava 1:10. Ruskeat pisteet koekuopan sisällä ovat koekuopan pohjalta mitatut korkeudet. Kartan alareunassa talonperustuksen pohjoisseinä ja tummalla ruskealla on merkitty kannon paikka.

4.7 Koekuoppa 7

Koekuoppa 7 avattiin talonperustuksen sisään, sen koillisosaan. Koekuoppa 7 oli kooltaan 50 × 50 cm, ja se kaivettiin pintakerroksista kaivauslastalla ja pohjalta lapiolla 50 cm syvyyteen.

Turpeen (5 cm paksuinen) alta havaittiin N-profiilissa 0,5 cm paksuinen noki-hiilikerros heti turpeen alapinnasta. Sen alla oli keskikarkean ruskean hiekan kerros (5 cm paksuinen). 5-10 cm maanpinnan alapuolelta löydettiin kaksi luunpalasta, jotka otettiin talteen. Ruskean hiekan alla havaittiin toinen hiilikerros, joka oli 1 cm paksu. Sen alla oli toinen ruskean hiekan kerros, vain 2 cm paksuinen. Tämän toisen ruskean kerroksen alla harmaan hiekan muodostama 3 cm paksu kerros, joka tulkittiin mahdolliseksi vanhaksi huuhtoutumiskerrokseksi. Sen alla oli 20 cm paksuinen keltaisen hiekan muodostama kerros. Koekuopan pohjalla oli 40 cm maanpinnasta alaspäin harmaankeltainen pohjahiekka (kaivettu 9 cm). Koekuoppa 7 kaivettiin kokonaan 50 cm syvyyteen.

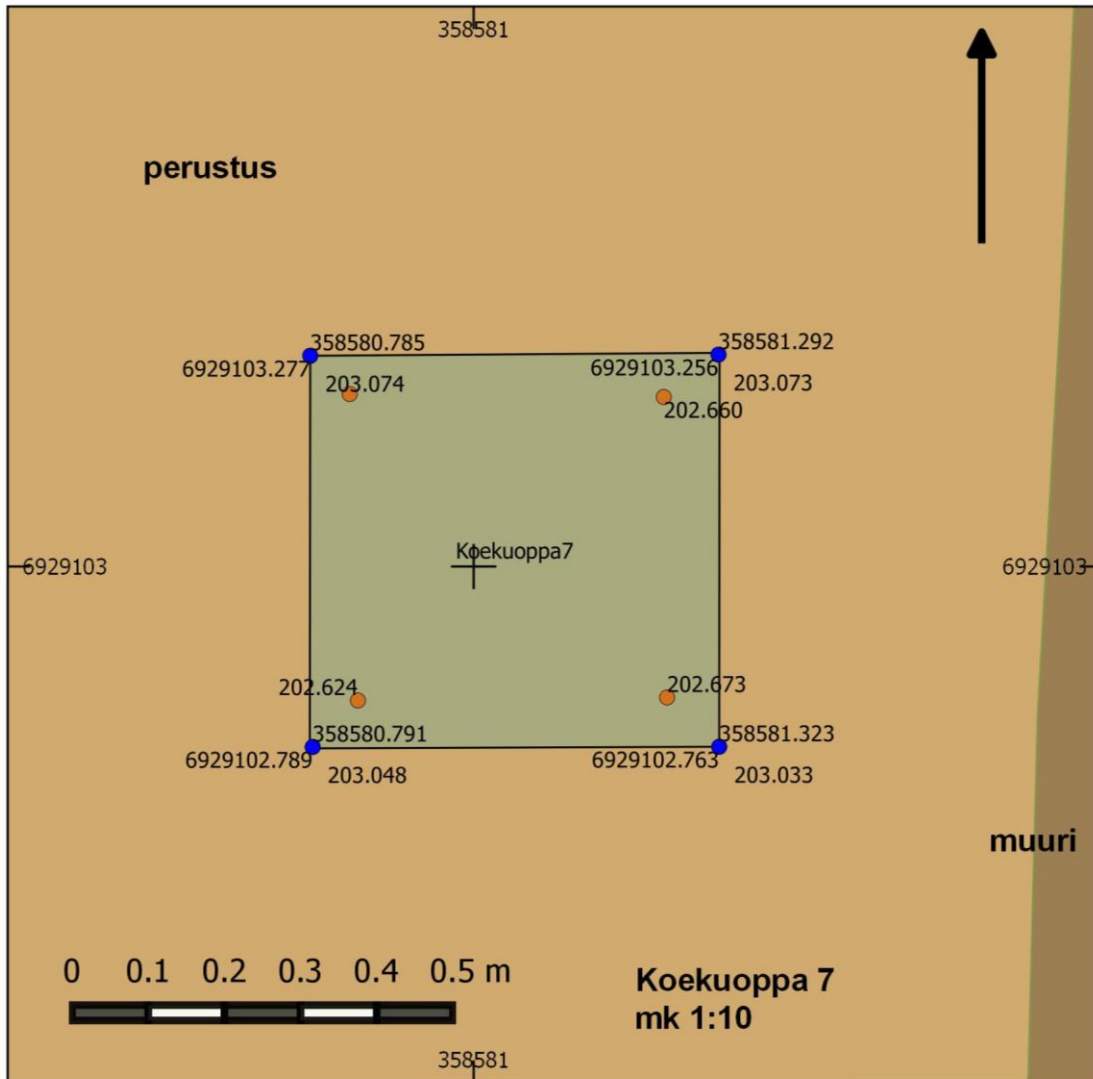
Tulkinta: talonperustusten aikainen.

Valokuvat: AKDG5218:57–61.

Löydöt: kaksi luunpalasta 5-10 cm maanpinnasta alaspäin (KM41048:1).

Koekuoppa 7, N-profiili. Kaivettu 48 cm. AKDG5218:61, etelästä. Laija Simponen-Robins 2016.

Koekuoppa 7, pinta- ja pohjakorkeudet. Mittakaava 1:10. Ruskeat pisteet koekuopan sisällä ovat koekuopan pohjalta mitatut korkeudet. Koekuoppa 7 kaivettiin talonperustuksen sisäpuolelle.

4.8 Koekuoppa 8

Koekuoppa 8 avattiin talonraunion kaakkoispuolelle, sen ulkopuolelle. Se oli kooltaan 1 × 1 metriä, ja sen länsipuoli (ruudut A ja C) kaivettiin lapiolla kaikki maa seuloen 26 cm syvyyteen. Itäpuoli (ruudut B ja D) kaivettiin 18 cm syvyyteen.

Turpeen (5 cm paksuinen) alta havaittiin 2 cm paksu harmaa huuhtoutuneen hiekan kerros. Sen alta havaittiin oranssinpunainen keskikarkea hiekka (10 cm paksuinen kerros), joka tulkittiin rikastumiskerrokseksi. Pohjalla, A- ja C-ruuduissa havaittiin vaaleanoranssi hiekka. C-ruudun pohjalla oli iso kivi.

Kuopan 8 kerrokset tulkittiin luonnollisiksi. Kuopasta ei otettu ajoitusnäytteitä eikä siitä havaittu löytöjä.

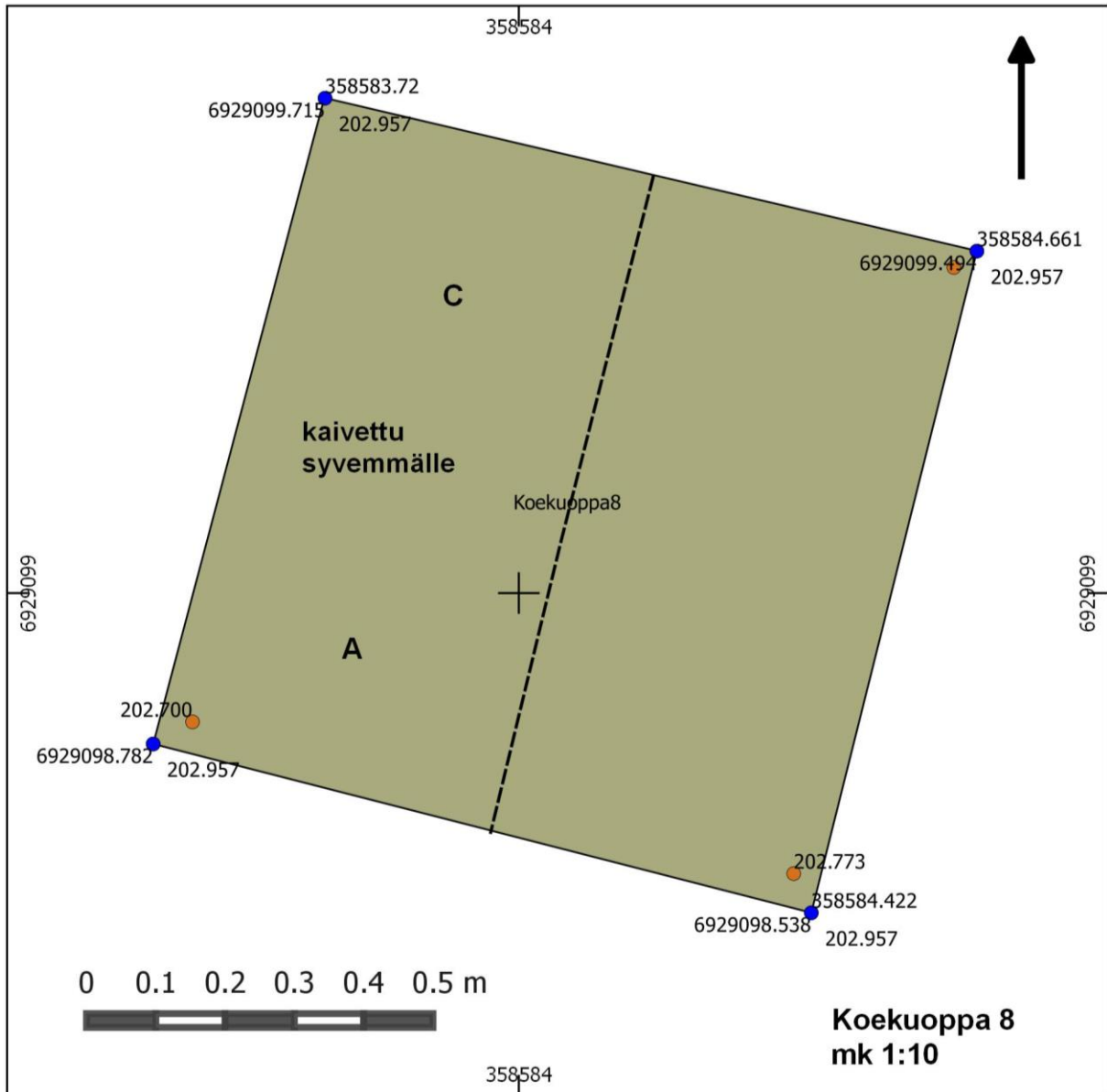
Tulkinta: koekuopan 8 kerrosjärjestys tulkittiin täysin luonnolliseksi.

Valokuvat: AKDG5218:62–63.

Löydöt: -

Koekuoppa 8
pohjaan kaivettuna.
AKDG5218:63,
etelästä. Laija
Simponen-Robins
2016.

Koekuoppa 8, pinta- ja pohjakorkeudet. Mittakaava 1:10. Ruskeat pisteet koekuopan sisällä ovat koekuopan pohjalta mitatut korkeudet.

4.9 Koekuoppa 9

Koekuoppa 9 avattiin talonperustuksesta lounaaseen, sen ulkopuolelle. Koekuoppa 9 oli kooltaan 1 × 1 metriä, ja sen D-ruutu kaivettiin syvemmälle 30 cm syvyyteen.

Kuopassa havaittiin turvekerroksen alta (paksuus 10 cm) oranssi keskikarkea hiekka (paksuus 10 cm). A-, B-, ja C-ruudut jätettiin tähän tasoon. Oranssin hiekan alta havaittiin ruudussa D keltainen hiesu, jota kaivettiin 10 cm syvyydeltä. Koekuopasta 9 ei havaittu mitään talonperustukseen liittyvää eikä rakenteita tai löytöjä. Kuopassa havaitut kerrokset tulkittiin luonnollisiksi.

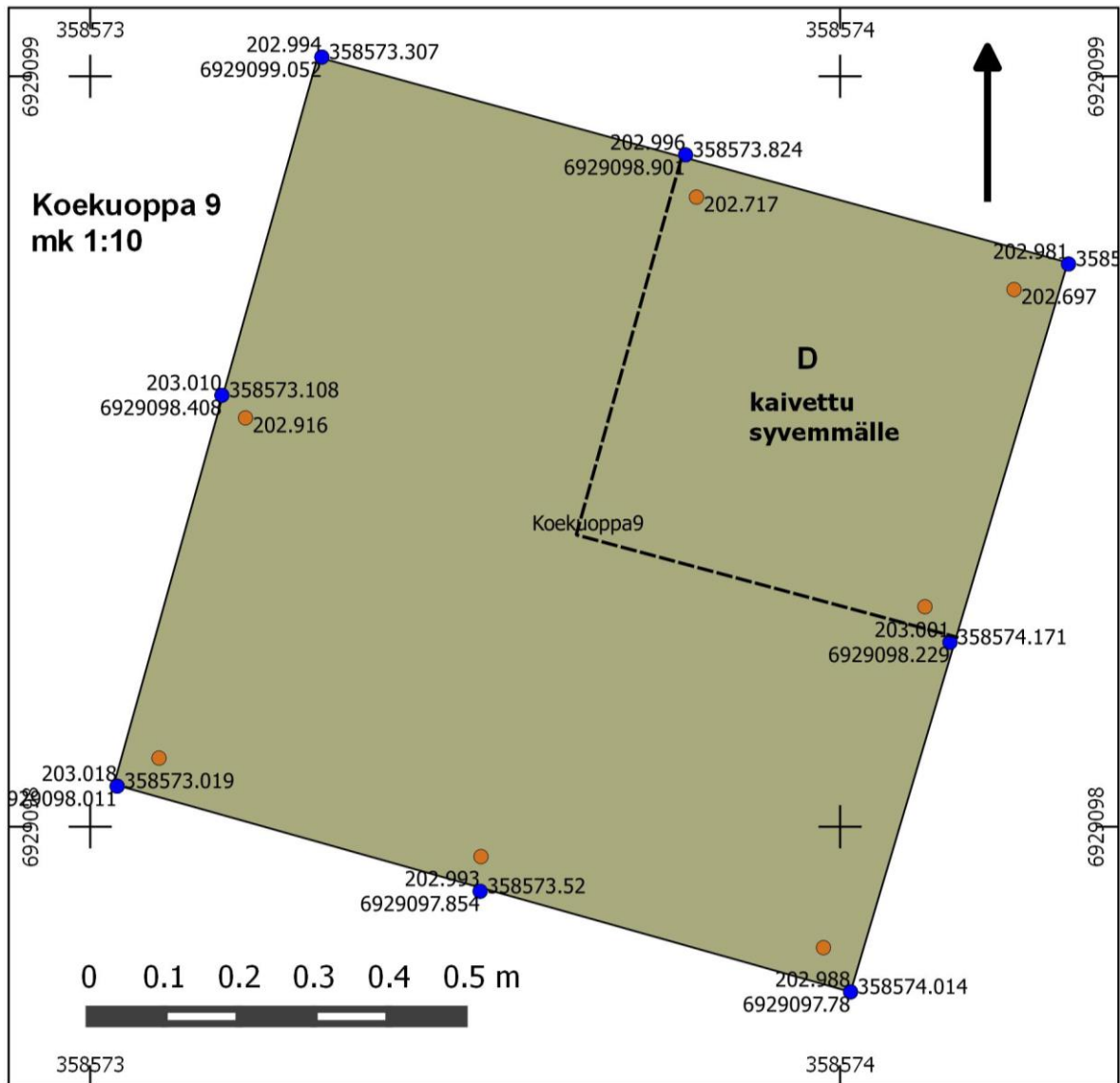
Tulkinta: koekuopan kerrokset tulkittiin täysin luonnollisiksi.

Valokuvat: AKDG5218:64–66.

Löydöt: -

Koekuoppa 9 pohjaan kaivettuna. Kuopan koillisnurkka kaivettiin syvemmälle. AKDG5218:64, etelästä. Laija Simponen-Robins 2016.

Koekuoppa 9, pinta- ja pohjakorkeudet. Mittakaava 1:10. Ruskeat pisteet koekuopan sisällä ovat koekuopan pohjalta mitatut korkeudet.

5 Tulokset

Seilosmäen talonrauniota tutkittiin viikon ajan yleisökaivauksella 8.-12.8.2016. Kaivausalueelle avattiin 9 koekuoppaa, osa talonperustuksen sisäpuolelle ja osa ulkopuolelle. Kahdesta koekuopasta saatiin talteen radiohiiliajoitukseen soveltuvaa materiaalia. Ajoitustuloksia on käsitelty tarkemmin seuraavassa luvussa.

Talonperustuksen lounaispuolella havaittiin matala kuoppa, joka saattaa liittyä talonperustukseen. Sen rakennetta tai käyttötarkoitusta ei saatu selville. On mahdollista, että kyseessä on niin sanottu nauriskuoppa, jota on käytetty juurikkaiden säilöntään historiallisella ajalla.

Talonraunion seinärakennetta saatiin paljastettua koeojassa 5. Tämän perusteella voidaan sanoa, että Seilosmäen talossa käytössä oli multapenkin ja kivien yhdistelmä perustuksena. Maaseudulla multapenkkejä käytettiin asuinrakennuksissa vielä 1800-luvun puolella. Reunakivet ovat luultavasti nostaneet hirsirakenteet erilleen multapenkistä, sillä jos hirret ovat kosketuksissa maahan ne lahoavat nopeammin.

Löytöjä saatiin koekuopista 3, 5 ja 7. Koekuopasta 3 saatiin hiilinäyte (KM41048:2), joka ajoitettiin, hiiltyneen puun kappaleita (KM41048:5) sekä kalkin/laastin palasia (KM41048:7), kaikki koekuopassa havaitun kulttuurikerroksen yhteydestä. Koekuopasta 5 saatiin kaksi hiilinäytettä (KM41048:3 ja :4), ja koekuopasta 7 kaksi palamattoman luun kappaletta, kuitenkin niin läheltä maanpintaa, ettei näitä luita haluttu valita ajoitukseen (KM41048:1).

Talonperustukseen kuuluva kiuas eli tulisija jätettiin näissä koekaivauksissa koskemattomaksi mahdollisia jatkotutkimuksia varten.

Seilosmäen yleisökaivauksista tehtiin kolme sanomalehtiartikkelia: Iikkaan 12.8.2016 (Iikka 2016), Viiskuntaan 11.8.2016 (Viiskunta 2016) ja Ähtärinjärven uutisnuottaan 17.8.2016 (Ähtärinjärven uutisnuotta 2016b).

6 Ajoitustulokset

Radiohiiliajoitukseen Uppsalan ajoituslaboratorioon lähetettiin kolme näytettä. Yksi ajoitukseen lähetetty näyte valittiin koekuopasta 3, jossa havaittiin mielenkiintoinen hiilikerros, ja kaksi näytettä koekuopasta 5, ruudusta C. Näytteiden koordinaatit ovat taulukossa alla.

Ajoitukseen lähetettyjen hiilinäytteiden (näytteet 1–3, KM41048:2-4) löytöpaikat on merkitty myös kaivauskarttoihin punaisella tähdellä. Näytteiden koordinaatit ovat taulukossa alla:

KM-numero	Lab.nro	Koekuoppa	Ruutu	P	I	Z	Ajoitus-tulos BP	calBC
								68,2%
KM41048:2	Ua-56574	Koekuoppa 3	C	6929106,051	358575,844	202,990	272±27	1520AD-1670AD
KM41048:3	Ua-56575	Koekuoppa 5	B	6929098,866	358580,985	202,943	3015±29	1370BC-1210BC
KM41048:4	Ua-56576	Koekuoppa 5	B	6929098,844	358580,996	202,863	3067±29	1400BC-1280BC

Taulukko 2. Seilosmäen radiohiilinäytteet ja tulokset.

Koekuopasta 3 otettu hiilinäyte KM41048:2 ajoittuu hyvinkin tarkasti talonperustuksen oletettuun aikaan, 1520–1670 AD. Koekuopasta 5 saadut hiilinäytteet ovat huomattavasti vanhempia, 1370–1210 BC ja 1400–1280 BC. Nämä yllättävänkin vanhat esihistorialliset ajoitustulokset voivat kertoa toistaiseksi tuntemattomasta asutusvaiheesta samalla paikalla.

Voidaan sanoa, että talonraunion iäksi varmistui oletettu 1500–1600 -luku, tosin osa ajoituksista oli esihistoriallisia. Tämä koekaivaus todistaa, että Ähtärissä on potentiaalia historiallisen ajan asutuksen tutkimiseen. Tulevaisuudessa Seilosmäen tutkimuksia voitaisiin jatkaa kaivamalla tulisijaa ja selvittämällä sen rakennetta sekä avaamalla suurempia alueita myös talonraunion päältä ja viereltä. Löytämällä toinen oletettavasti samanaikainen talonraunio lähialueelta ja tutkimalla sitä Seilosmäen tutkimuksiin saataisiin tärkeää vertailuaineistoa.

7 Tiivistelmä

Ähtärin Seilosmäen historiallisen ajan talonrauniolla suoritettiin arkeologinen koekaivaus 8.-12.8.2016. Tutkimuksen mahdollisti Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Pohjanmaan maakuntarahasto, joka myönsi vuonna 2016 kuluapurahan Seilosmäen talonraunion koekaivausta varten Laija Simponen-Robinsin väitöskirjaan liittyvään tutkimukseen. Kaivaus toteutettiin viikon mittaisena yleisökaivauksena, jonne kiinnostuneet paikalliset pääsivät osallistumaan.

Koekaivauksen tavoitteena oli löytää ajoitettavaa materiaalia, jotta talonperustuksen käyttöikä voitaisiin varmistaa radiohiiliajoitusten avulla. Talonperustuksen sisään ja sen ympärille avattiin 9 koekuoppaa. Koekaivauksen tavoitteet toteutuivat, kun hiiltä löydettiin luotettavista konteksteista koekuopista 3 ja 5. Koekuopan 3 näyte ajoittuu talonperustuksen oletettuun aikaan, 1520–1670 AD, mutta koekuopan 5 näytteet ovat huomattavasti vanhempia, 1370–1210 BC ja 1400–1280 BC. Esihistorialliset ajoitustulokset saattavat kertoa toistaiseksi tuntemattomasta asutusvaiheesta, jota tulevaisuudessa tutkimuksissa voidaan pyrkiä selvittämään tarkemmin.

Sundissa

12.4.2018 Laija Simponen-Robins

Lähdeluettelo:

Raportissa käytetyt lyhenteet ja arkistot:

KA = Kansallisarkisto, Helsinki. Henkikirjat, kihlakunnanoikeuksien renovoidut tuomiokirjat, läänintilit, Maanmittaushallituksen arkisto (MHA), Suomen asutuksen yleisluettelo (SAY), voudintilit. Maanmittaushallituksen maakirjat ja kruununmaaluettelot.

VMA = Vaasan läänin maakunta-arkisto, Vaasa.

VMMKA= Vaasan läänin maanmittauskonttorin arkisto.

ÄSA = Ähtärin seurakunnan arkisto, Ähtäri.

ÄKSA = Ähtärin kotiseutuarkisto. Inhan Tehtaat Oy Ab:n arkisto.

Digitaaliset lähteet:

Kansallisarkisto, digitaaliarkisto: <http://digi.narc.fi/digi>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu:
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos, vanhat painetut kartat:
<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön rekisteriportaali:
<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Kirjallisuus:

Erä-Esko 1982a= Erä-Esko, Aarni 1982: Ähtäri Lapinniemi Papinkivi. Kaivauskertomus, Museoviraston arkisto.

Erä-Esko 1982b= Erä-Esko, Aarni 1982: Ähtäri Lopetti. Kivikautisen asuinpaikan kaivauskertomus. Museoviraston arkisto.

Hämäläinen 1996 = Hämäläinen, Heikki 1996: Historiaa paikannimissä. Ylävesille Ähtäriin. Toimittaneet Pitkänen, Ritva Liisa, Rekunen, Jorma & Mallat, Kaija. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 653. Hämeenlinna (42–55).

Hämäläinen 2010 = Hämäläinen, Heikki 2010: Luettelo ”uusista” kiinteistä muinaisjäännöksistä. Museoviraston arkisto.

Ilkka 2016 = ”Ähtärin Seilosmäen ei anneta unohtua historian hämärään”. Ilkka 12.8.2016 (17).

Itäpalo 2014 = Itäpalo, Jaana 2014: Keuruu Multia Ähtäri. Valtatien 18 uusi linjaus – arkeologinen inventointi. Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu. Museoviraston arkisto.

Jaakkola 2009 = Jaakkola, Riitta 2009: Vesiteitä kyliin ja kirkolle. Ähtärin kulttuuriympäristöohjelma.

Jaakkola 2015 = Jaakkola, Riitta 2015: Vesiteitä kyliin ja kirkolle. Ähtärin kulttuuriympäristöohjelman päivitys 2015.

Jokipii 1951 = Jokipii, Mauno 1951: Katsaus Ähtärin historiaan. Vanhaa Ähtäriä. Kyrönmaa VIII. Helsinki (23-54).

Jussila & Poutiainen 2005 = Jussila, T. & Poutiainen, H. 2005: Ähtäri. Ähtärinsalmen ja Väliveden rantayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2005. Mikroliitti Oy. Museoviraston arkisto.

Jussila & Rostedt 2011 = Jussila, T. & Rostedt, T. 2005: Ähtäri Moksunniemen osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi. Museoviraston arkisto.

Kankaanpää et al. 1990 = Kankaanpää, Matti J. *et al.*: Vanhan Ruoveden historia I:2. Liiteosa. Jyväskylä 1990.

Mustonen 2010 = Mustonen, Riikka 2010: Kulttuuriperintökohteiden inventointi/KMO (00434), Jyväskylän seutu. Museoviraston arkisto.

Pesonen 2014 = Pesonen, Petro 2014: Ähtäri. Muinaisjäänösten tarkastuksia 11.–14.10.2014. Inventointiraportti, Museovirasto. Museoviraston arkisto.

Ristaniemi 1985 = Ristaniemi, O. 1985: Keski-Suomen muinaisrannat. Keski-Suomen Seutukaavaliitto julkaisu sarja B nro 73.

Seppä & Tikkanen 2006a = Seppä, Heikki & Tikkanen, Matti 2006: Land uplift-driven shift of the outlet of Lake Ähtärinjärvi, western Finland. Bulletin of the Geological Society of Finland, vol. 78 (5-18).

Seppä & Tikkanen 2006b = Seppä, Heikki & Tikkanen, Matti 2006: Ähtärinjärven vanha lasku-uoma. Geologi 58 nro 3 (2006) (89–94).

Viiskunta 2016 = "Multaa sormissa". Artikkelit Seilosmäen koekaivauksista. Viiskunta 11.8.2016.

Ähtärinjärven uutisnuotta 2016a = "Mukaan arkeologisiin kaivauksiin Ähtärissä". Artikkelit Seilosmäen koekaivauksista. Ähtärinjärven uutisnuotta 3.8.2016.

Ähtärinjärven uutisnuotta 2016b = "Seilosmäen koekaivauksella tietoa entisajasta". Artikkelit Seilosmäen koekaivauksista. Ähtärinjärven uutisnuotta 17.8.2016.

Valokuvausluettelo

<i>Tiedostonimi</i>	<i>Kohde</i>	<i>Aihe</i>	<i>Suunta</i>	<i>Päivämäärä</i>	<i>Kuvaaja</i>
AKDG5218_1	Seilosmäki	Talonperustus ennen kaivauksen aloittamista. Latta pohjoisen seinälinjan kohdalla.	Pohjoisesta	8.8.2016	Laija Simponen-Robins
AKDG5218_2	Seilosmäki	Talonperustus ennen kaivauksen aloittamista.	Pohjoisesta	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_3	Seilosmäki	Talonperustus ennen kaivauksen aloittamista. Latta eteläisen seinälinjan kohdalla.	Etelästä	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_4	Seilosmäki	Talonperustuksen itäinen seinä.	Idästä	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_5	Seilosmäki	Talonperustuksen itäinen seinä.	Etelästä	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_6	Seilosmäki	Talonperustusten läntinen seinä.	Etelästä	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_7	Seilosmäki	Perustusten kiuaskasa	Lounaasta	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_8	Seilosmäki	Talonperustusten luoteisnurkka ja kiuaskasa	Lounaasta	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_9	Seilosmäki	Talonperustusten luoteisnurkka ja kiuaskasa	Luoteesta	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_10	Seilosmäki	Talonperustusten luoteisnurkka ja kiuaskasa	Koillisesta	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_11	Seilosmäki	Yksityiskohta. Talonperustuksen kiuas.	Pohjoisesta	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_12	Seilosmäki	Kaivausalue raivattuna, koekuoppaa 1 aletaan kaivaa, Heli Lappalainen.	Pohjoisesta	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_13	Seilosmäki	Koekuoppa 1, kaivettu 10 cm.	Etelästä	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_14	Seilosmäki	Työkuva. Koekuopan 1 maata seulotaan, Heli Lappalainen. Talonperustus etualalla.	Lännestä	8.8.2016	L S-R
AKDG5218_15	Seilosmäki	Koekuoppa 1 pohjaan kaivettuna. Kuopan luoteisnurkka kaivettiin syvemmälle.	Etelästä	9.8.2016	L S-R
AKDG5218_16	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppaa 2 aletaan kaivaa. Taina ja Rauni Hautamäki.	Kaakosta	9.8.2016	L S-R
AKDG5218_17	Seilosmäki	Työkuva. Kaivaus käynnissä, koekuoppaa 2 kaivetaan, Rauni ja Taina Hautamäki.	Kaakosta	9.8.2016	L S-R
AKDG5218_18	Seilosmäki	Koekuoppa 2 pohjaan kaivettuna.	Etelästä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_19	Seilosmäki	Koekuoppa 2 pohjaan kaivettuna, N-profiili. Kaivettu 50 cm.	Etelästä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_20	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppaa 3 aletaan kaivaa talonperustusten luoteispuolella, Mira Rokala ja Heikki Hämäläinen.	Idästä	9.8.2016	L S-R
AKDG5218_21	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppaa 3	Idästä	9.8.2016	L S-R

		kaivetaan. Mira Rokala ja Heikki Hämäläinen.			
AKDG5218_22	Seilosmäki	Koekuoppa 3, turpeenpoiston jälkeen. Kaakkoisnurkan ruutua B kaivettu 10 cm.	Etelästä	9.8.2016	L S-R
AKDG5218_23	Seilosmäki	Koekuoppa 3, kaivettu 25 cm. Hiiliä havaittiin länsiprofiilissa.	Idästä	9.8.2016	L S-R
AKDG5218_24	Seilosmäki	Koekuoppa 3, pohjaan kaivettuna.	Pohjoisesta	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_25	Seilosmäki	Koekuoppa3, länsiprofiili ja hiilikerros. Kaivettu 78 cm (luoteisnurkasta mitattuna).	Idästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_26	Seilosmäki	Koekuoppa3, länsiprofiili. Hiilikerros näkyy selvästi.	Idästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_27	Seilosmäki	Koekuoppa3, länsiprofiili. Yksityiskohta hiilikerroksesta.	Idästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_28	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppaa 4 talonperustusten sisällä aletaan kaivaa. Taina ja Rauni Hautamäki.	Pohjoisesta	9.8.2016	L S-R
AKDG5218_29	Seilosmäki	Koekuoppaa 4 kaivettu 5 cm.	Etelästä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_30	Seilosmäki	Koekuoppaa 4 kaivettu 10 cm.	Etelästä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_31	Seilosmäki	Koekuoppaa 4 kaivetaan talonperustuksen sisäpuolella, Heli Lappalainen.	Luoteesta	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_32	Seilosmäki	Koekuoppa 4 pohjaan kaivettuna.	Etelästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_33	Seilosmäki	Koekuoppa 4, pohjaan kaivettuna. Kivikerros N-profiilissa.	Etelästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_34	Seilosmäki	Koekuoppa 5 avattu osin seinälinjan päälle. Ida-Maria Mattinen etualalla. Taustalla kaivetaan koekuoppaa 6.	Lounaasta	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_35	Seilosmäki	Koekuopan 5 eteläisintä ruutua A kaivettu 5 cm. Heti turpeen alta havaittiin muutamia hiiliä.	Lännessä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_36	Seilosmäki	Koekuoppa 5, pintaturve poistettu ruuduista A-D.	Etelästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_37	Seilosmäki	Koekuoppa 5. Pintaturve poistettu ruuduista C ja D.	Idästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_38	Seilosmäki	Koekuoppa 5, ruutua D kaivettu 5 cm.	Lännessä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_39	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppa 5. Liisa Ahokas kaivaa ruutua D.	Etelästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_40	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppa 5. Liisa Ahokas kaivaa ruutua D (oik.) ja Heli Lappalainen ruutua B.	Lännessä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_41	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppa 5. Liisa Ahokas kaivaa ruutua D (oik.) ja Heli Lappalainen ruutua B.	Etelästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_42	Seilosmäki	Koekuoppa 5, ruutua D kaivettu 10 cm.	Lännessä	11.8.2016	L S-R

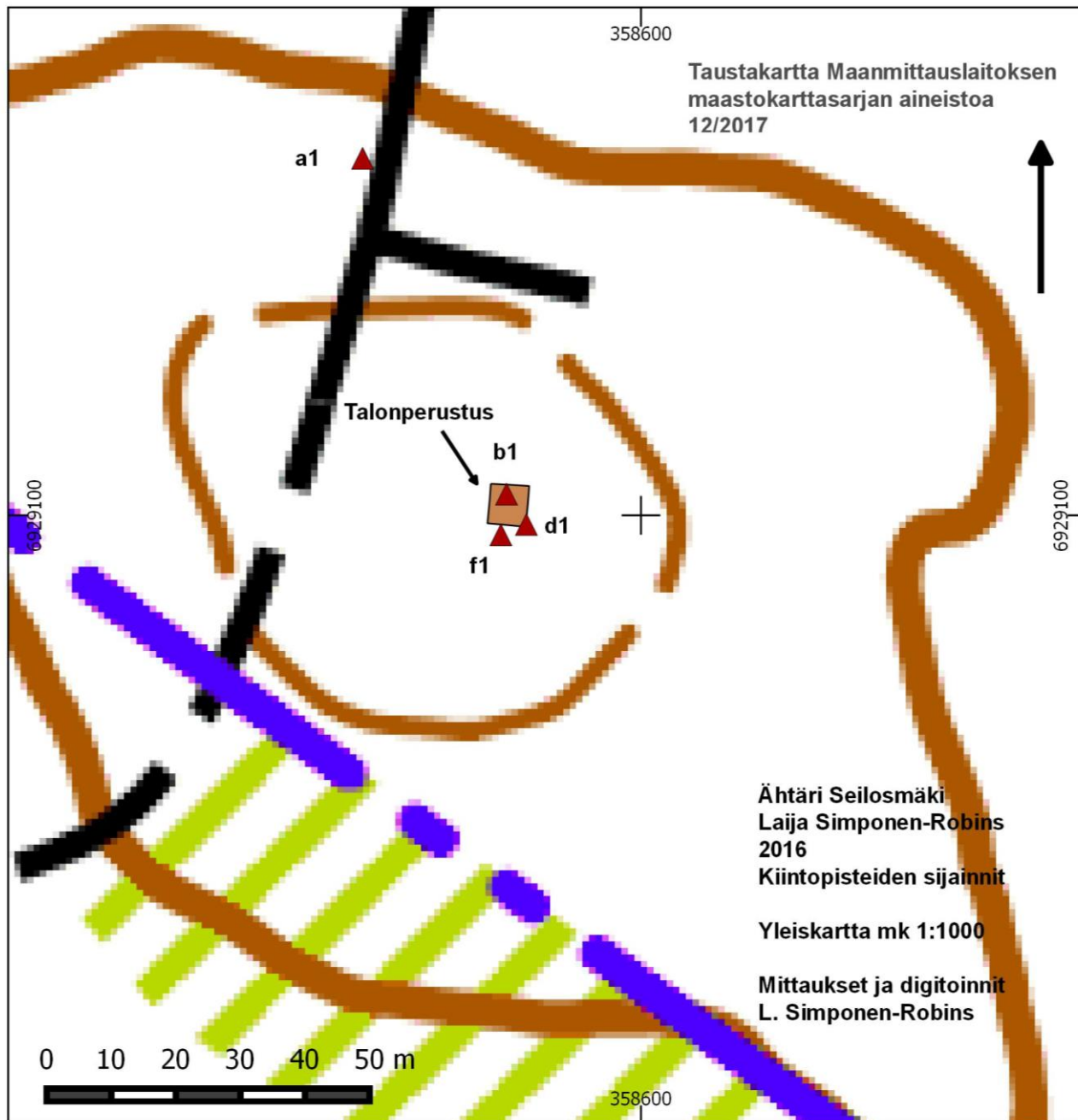
AKDG5218_43	Seilosmäki	Koekuoppa 5, ruutua B kaivettu 5 cm. Seinälinjan kivet alkavat paljastua turpeen alta.	Lännestä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_44	Seilosmäki	Koekuoppa 5, ruutua D kaivettu 15 cm.	Lännestä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_45	Seilosmäki	Koekuoppa 5, ruutua D kaivettu 20 cm.	Lännestä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_46	Seilosmäki	Koekuoppa 5, ruutua B kaivettu 10 cm.	Lännestä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_47	Seilosmäki	Koekuoppa 5, ruutu D. S-profiili, ruutua C päin, kaivettu 50 cm.	Pohjoisesta	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_48	Seilosmäki	Koekuoppa 5. Ruutu B pohjaan kaivettuna. Kivirakenne seinälinjan ulkoreunassa paljastettu. Ruutu A oikealla kaivettu 5 cm.	Lännestä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_49	Seilosmäki	Työkuva. Kaivaus käynnissä Seilosmäellä. Koekuoppaa 6 kaivetaan etualalla.	Etelästä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_50	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppaa 6 kaivetaan etualalla, taustalla koekuoppa 7.	Luoteesta	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_51	Seilosmäki	Koekuoppaa 6 kaivetaan ja maata seulotaan, Mira Rokala ja Heikki Hämäläinen.	Luoteesta	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_52	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppia 6 ja 7 kaivetaan, taustalla seulontaa.	Pohjoisesta	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_53	Seilosmäki	Koekuoppa 6, kaivettu 10 cm.	Etelästä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_54	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppia 6 ja 7 kaivetaan Mira Rokala ja Taina Hautamäki.	Luoteesta	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_55	Seilosmäki	Koekuoppa 6 pohjaan kaivettuna. Oikealla talonperustus.	Lounaasta	12.8.2016	L S-R
AKDG5218_56	Seilosmäki	Koekuoppa 6 pohjaan kaivettuna ympäristössään	Idästä	12.8.2016	L S-R
AKDG5218_57	Seilosmäki	Koekuoppa 7, kaivettu 10 cm. Luu löytyi kuopan kaakkoisnurkasta.	Etelästä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_58	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppaa 7 kaivetaan perustusten sisäpuolella.	Lännestä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_59	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppaa 7 kaivetaan, Heikki Hämäläinen.	Lounaasta	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_60	Seilosmäki	Koekuoppa 7 pohjaan kaivettuna	Kaakosta	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_61	Seilosmäki	Koekuoppa 7, N-profiili. Kaivettu 48 cm.	Etelästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_62	Seilosmäki	Työkuva. Koekuoppaa 8 kaivetaan perustusten itäpuolella. Tuulikki Kortteinen ja Ida-Maria Mattila.	Luoteesta	10.8.2016	L S-R

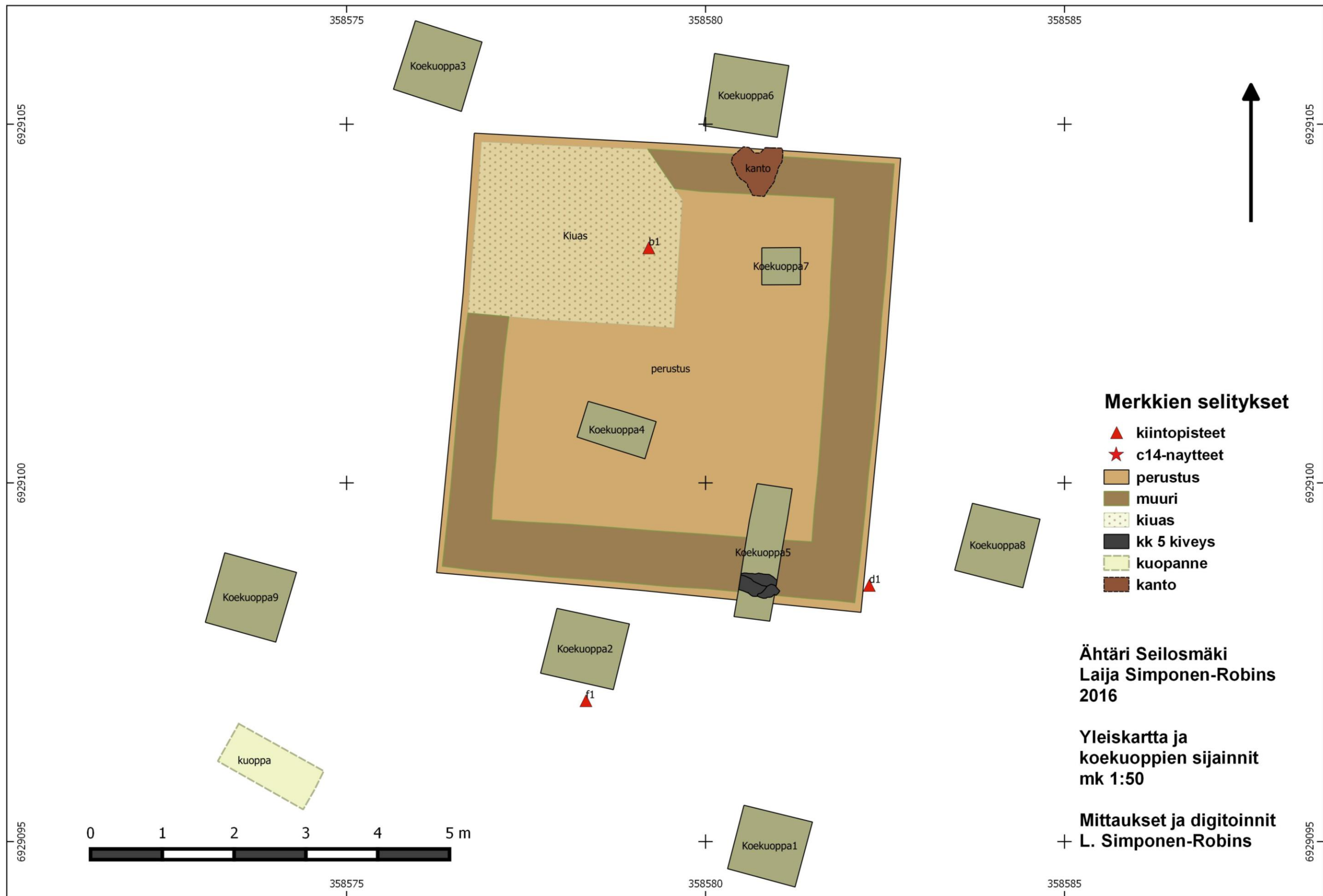
AKDG5218_63	Seilosmäki	Koekuoppa 8 pohjaan kaivettuna.	Etelästä	11.8.2016	L S-R
AKDG5218_64	Seilosmäki	Koekuoppa 9 pohjaan kaivettuna. Kuopan koillisnurkka kaivettiin syvemmälle.	Etelästä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_65	Seilosmäki	Koekuoppa 9 pohjaan kaivettuna, koillisnurkka.	Etelästä	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_66	Seilosmäki	Koekuoppa 9 ympäristössään.	Koillisesta	10.8.2016	L S-R
AKDG5218_67	Seilosmäki	Painanne koekuopan 9 lähellä.	Luoteesta	12.8.2016	L S-R
AKDG5218_68	Seilosmäki	Yleiskuva. Talonpohja, taustalla takymetri.	Lännestä	12.8.2016	L S-R
AKDG5218_69	Seilosmäki	Työkuva. Laija Simponen-Robins piirtää talonpohjaa ja koekuoppaa 5.	Luoteesta	12.8.2016	Heikki Hämäläinen
AKDG5218_70	Seilosmäki	Työkuva. Laija Simponen-Robins piirtää kiuasta.	Kaakosta	12.8.2016	HH
AKDG5218_71	Seilosmäki	Yleiskuva. Panoraama. Kiuas ja koekuoppa 3 pohjaan kaivettuna vasemmalla.	Luoteesta	12.8.2016	L S-R
AKDG5218_72	Seilosmäki	Yleiskuva kaivausalueesta. Edessä koekuoppa 6 pohjaan kaivettuna.	Luoteesta	12.8.2016	L S-R
AKDG5218_73	Seilosmäki	Yleiskuva. Koekuopat 8 (oikealla) ja 5 pohjaan kaivettuina	Luoteesta	12.8.2016	L S-R
AKDG5218_74	Seilosmäki	Yleiskuva. Kaivausalue koekuoppien täyttämisen jälkeen.	Pohjoisesta	12.8.2016	L S-R

Karttaliite

Karttaluettelo

<i>Kohde</i>	<i>Koko</i>	<i>Mittakaava</i>	<i>Aihe</i>	<i>Tekijä</i>
Ähtäri Seilosmäki	A4	1:1000	Kiintopisteiden sijainnit, yleiskartta.	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A3	1:50	Yleiskartta ja koekuoppien sijainnit	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A3	1:50	Yleiskartta, pintakorkeudet	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A4	1:10	Koekuoppa 1, pinta- ja pohjakorkeudet	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A4	1:10	Koekuoppa 2, pinta- ja pohjakorkeudet	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A4	1:10	Koekuoppa 3, pinta- ja pohjakorkeudet	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A4	1:10	Koekuoppa 4, pinta- ja pohjakorkeudet	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A4	1:10	Koekuoppa 5, pinta- ja pohjakorkeudet	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A4	1:10	Koekuoppa 6, pinta- ja pohjakorkeudet	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A4	1:10	Koekuoppa 7, pinta- ja pohjakorkeudet	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A4	1:10	Koekuoppa 8, pinta- ja pohjakorkeudet	Laija Simponen- Robins
Ähtäri Seilosmäki	A4	1:10	Koekuoppa 9, pinta- ja pohjakorkeudet	Laija Simponen- Robins

Merkkien selitykset

- ▲ kiintopisteet
- ★ c14-naytteet
- perustus
- muuri
- kiuas
- kk 5 kiveys
- kuoppa
- kanto

Ähtäri Seilosmäki
Laija Simponen-Robins
2016

Yleiskartta ja
koekuoppien sijainnit
mk 1:50

Mittaukset ja digitoinnit
L. Simponen-Robins

6929095

6929095

6929105

6929105

6929100

6929100

358575

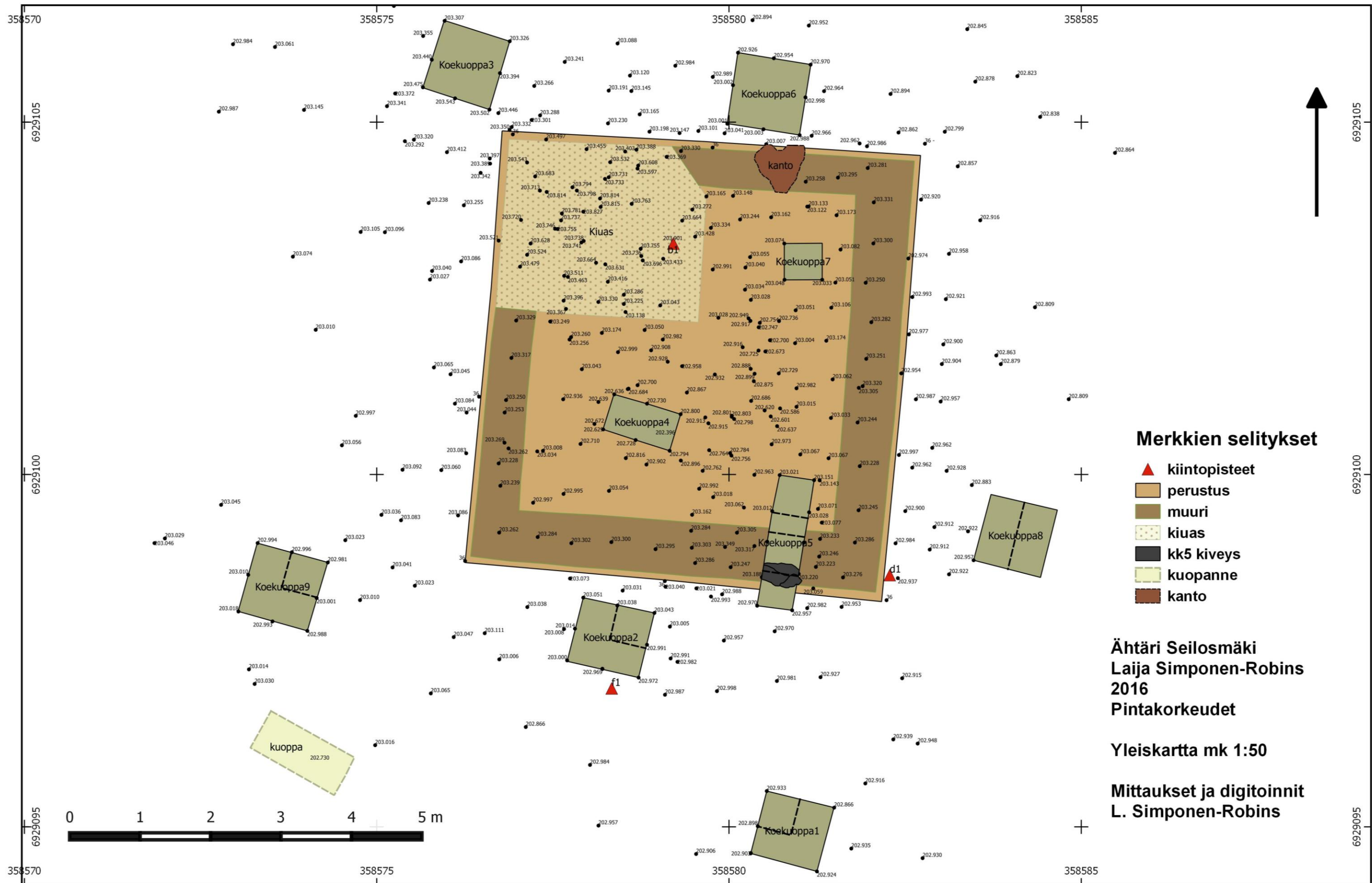
358580

358585

358575

358580

358585

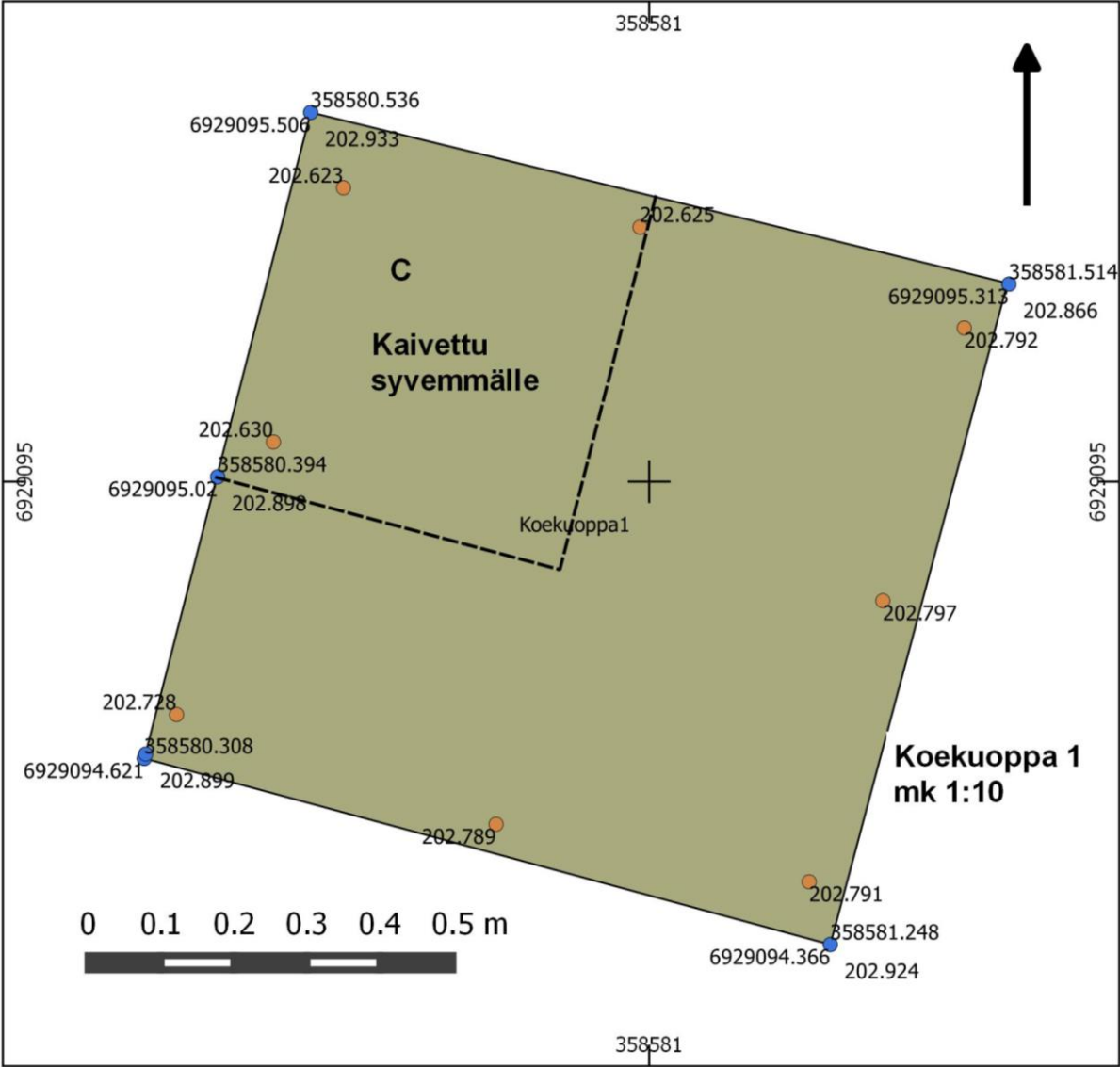
Merkkien selitykset

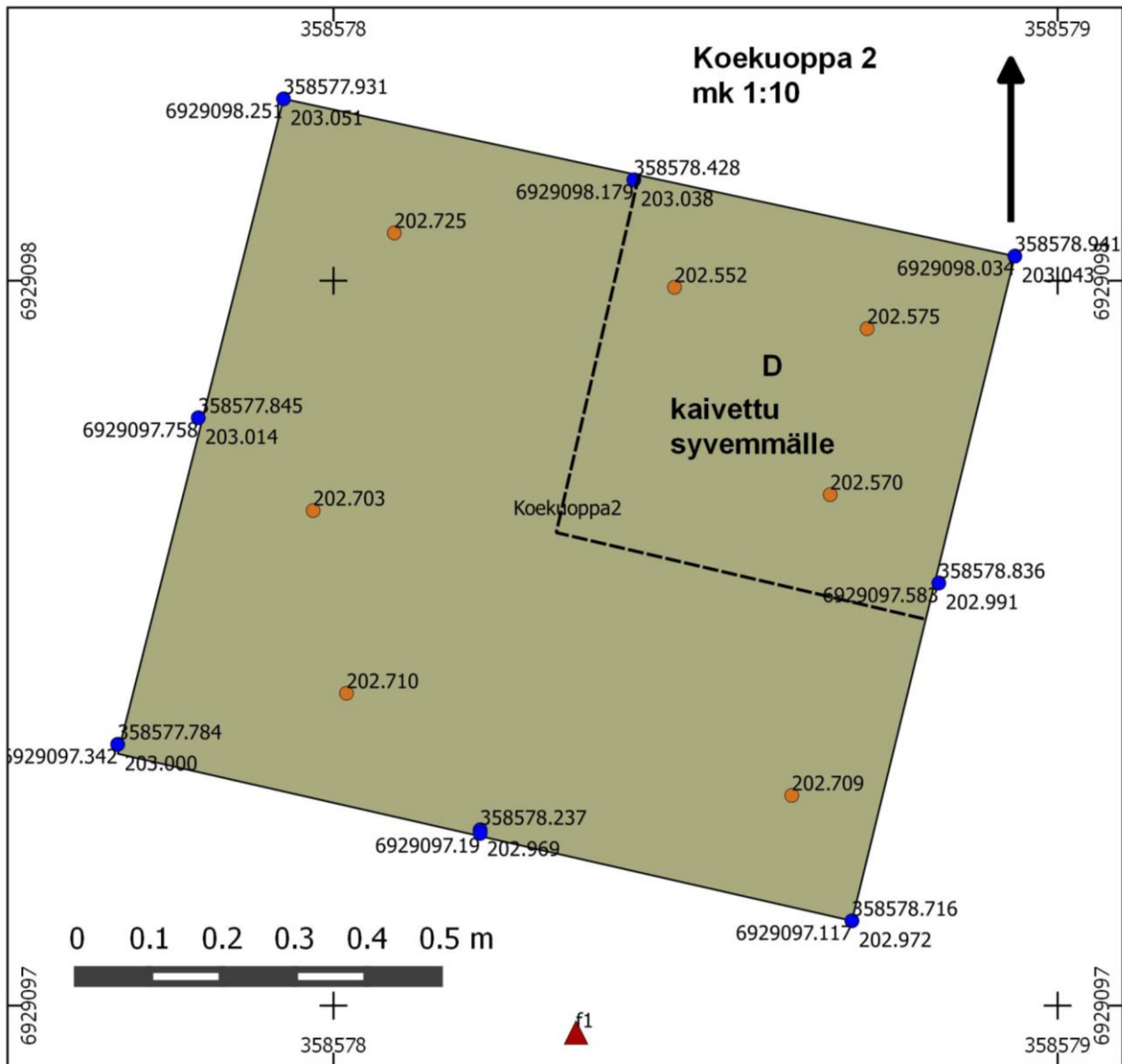
- kiintopisteet
- perustus
- muuri
- kiuas
- kk5 kiveys
- kuopanne
- kanto

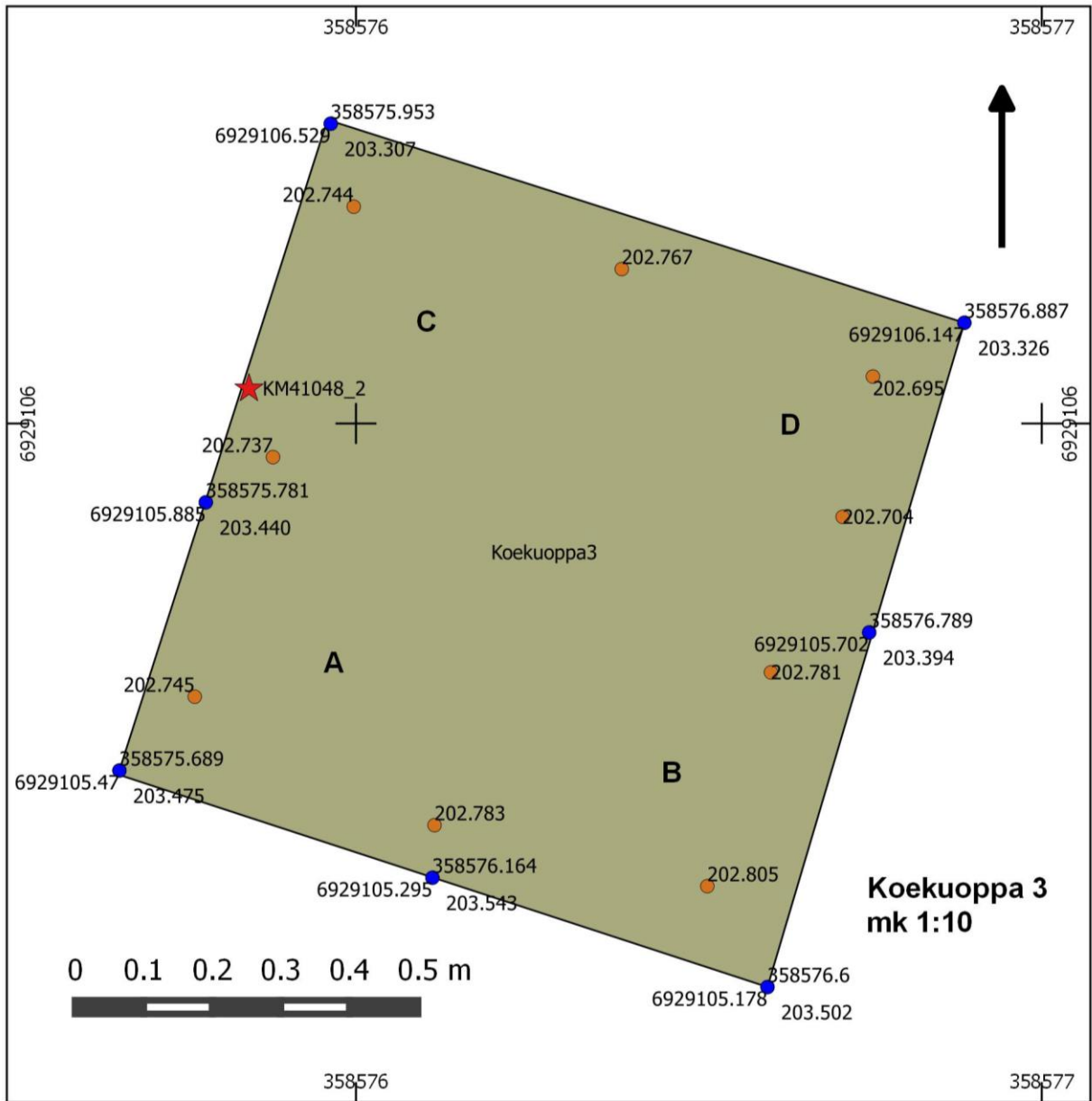
**Ähtäri Seilosmäki
Laija Simponen-Robins
2016
Pintakorkeudet**

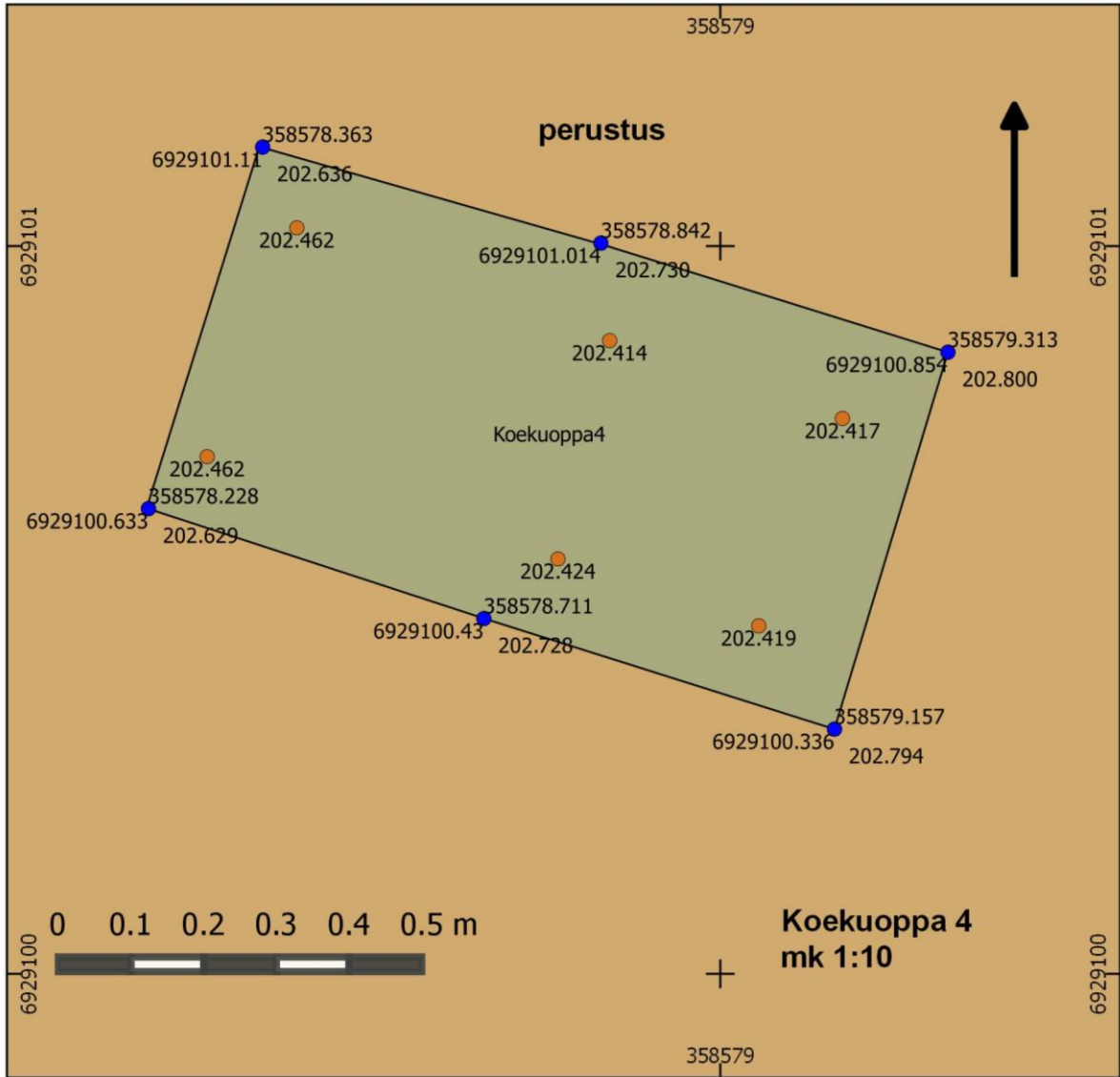
Yleiskartta mk 1:50

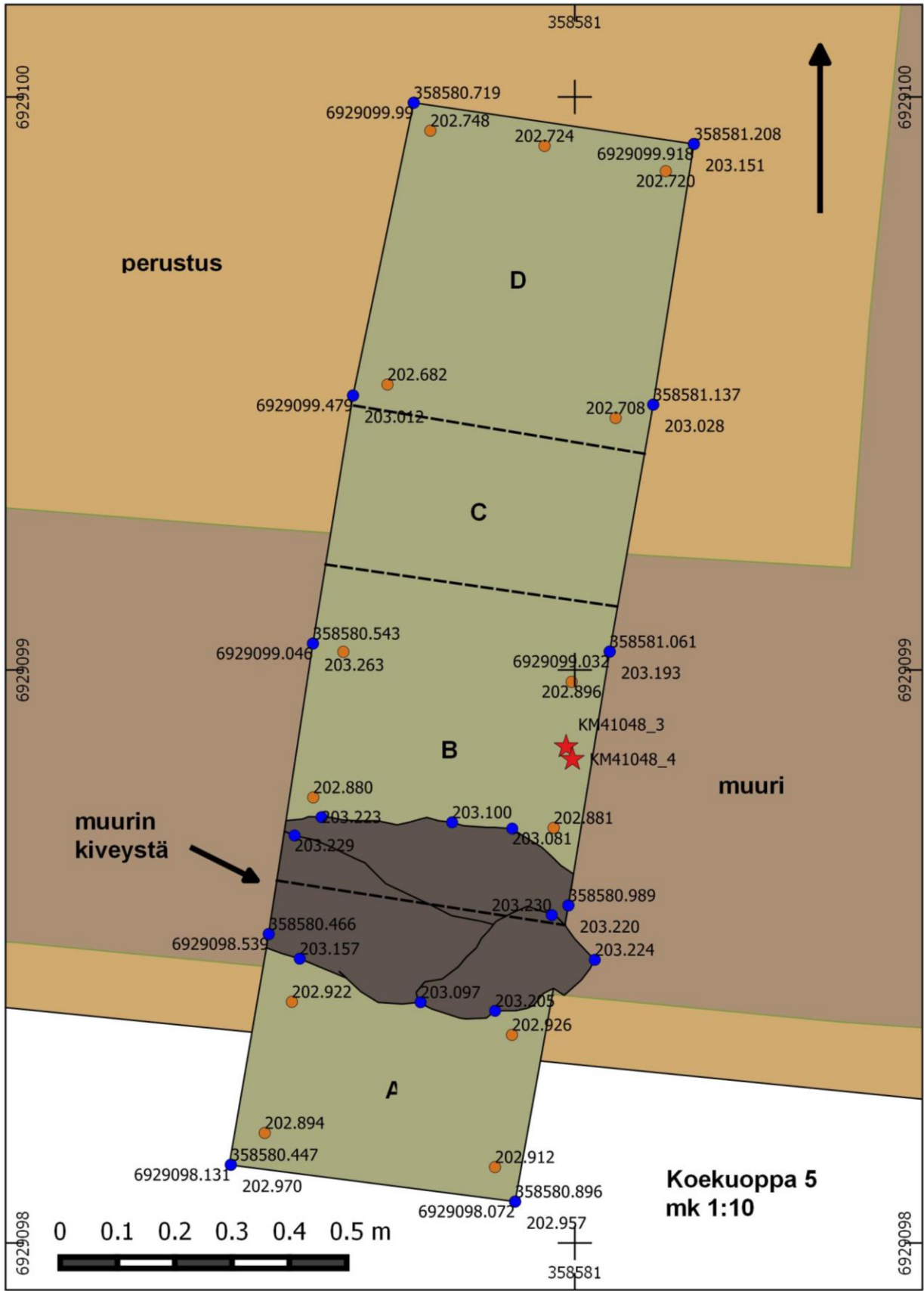
**Mittaukset ja digitoinnit
L. Simponen-Robins**

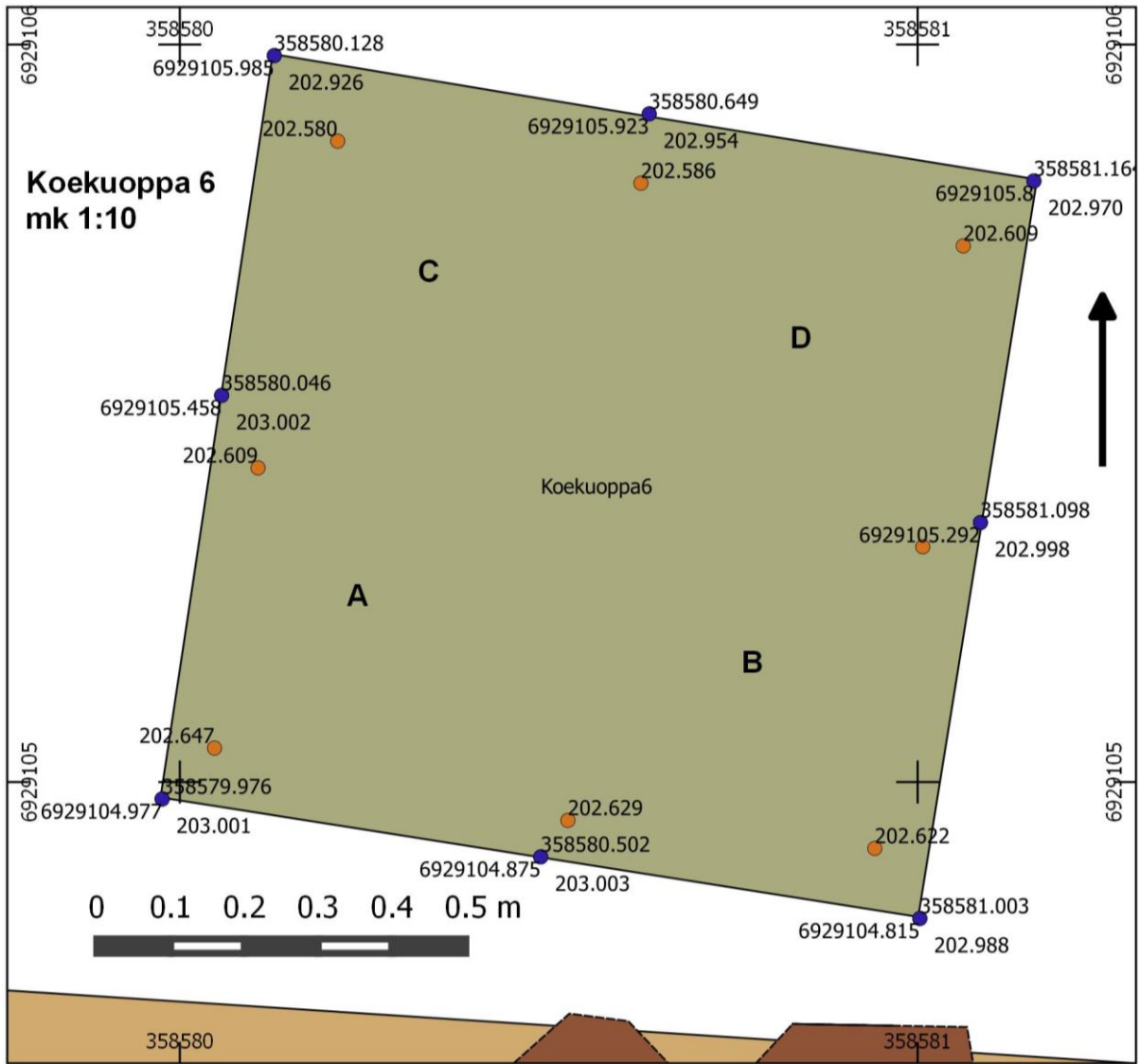

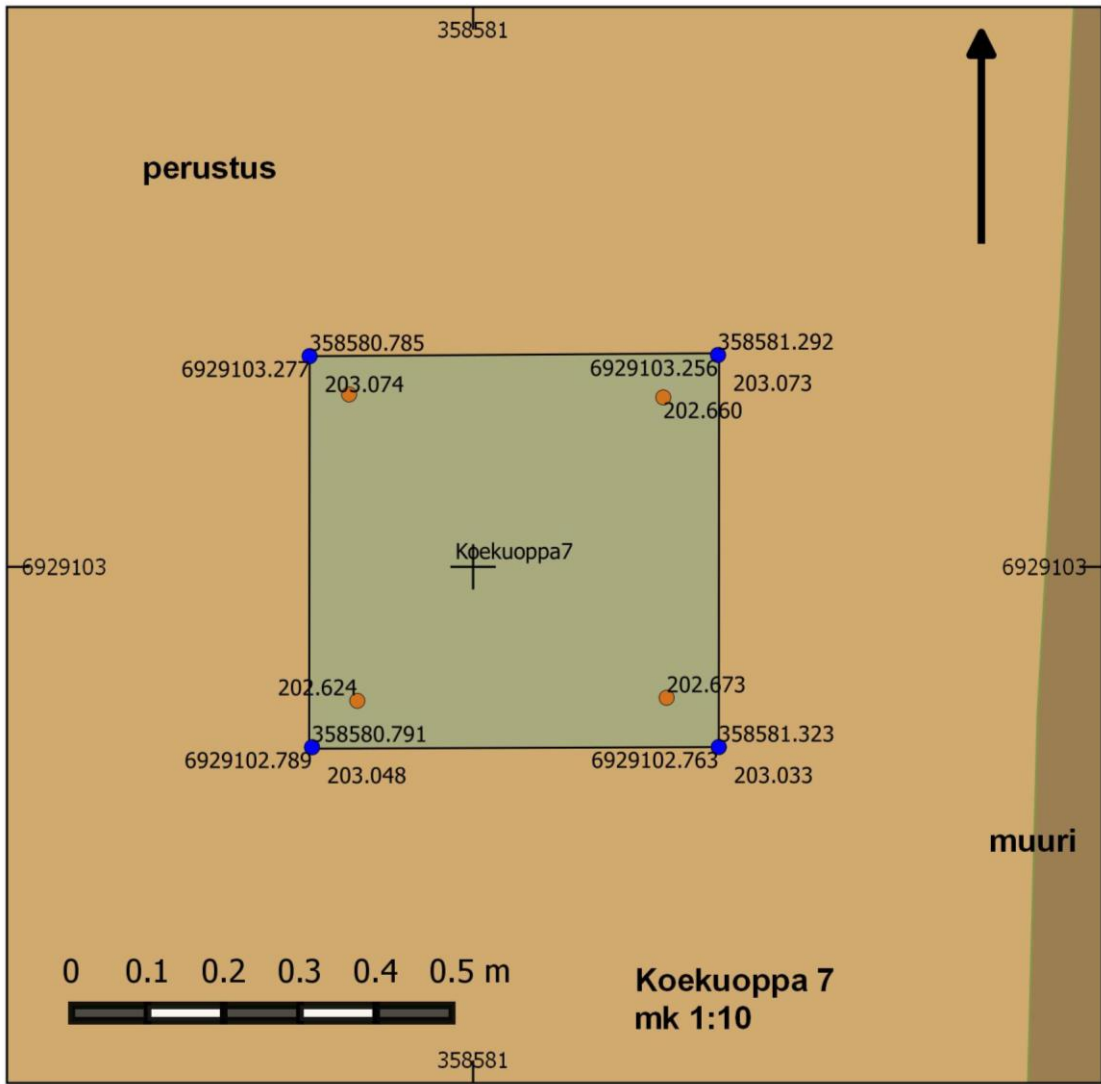

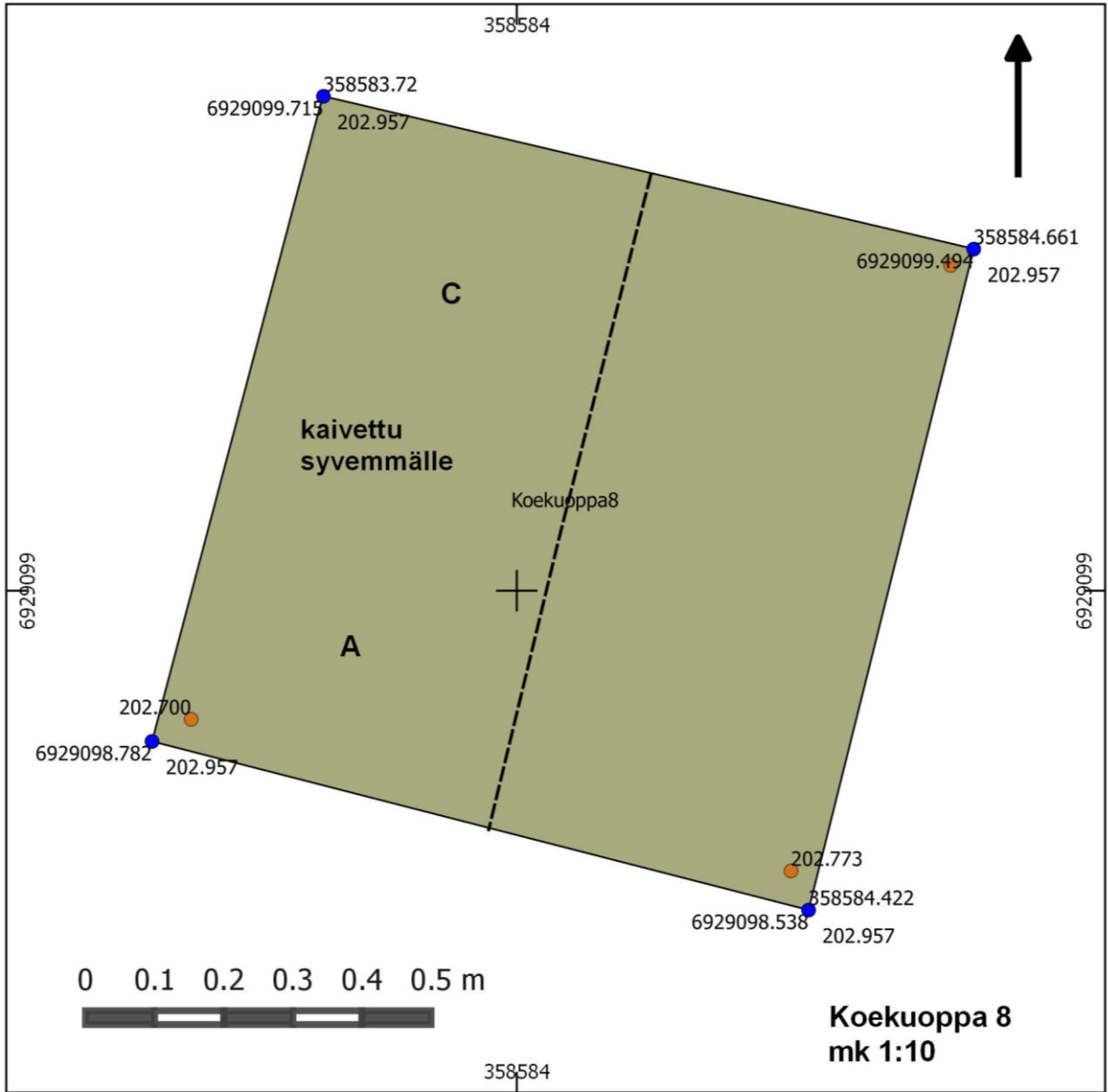

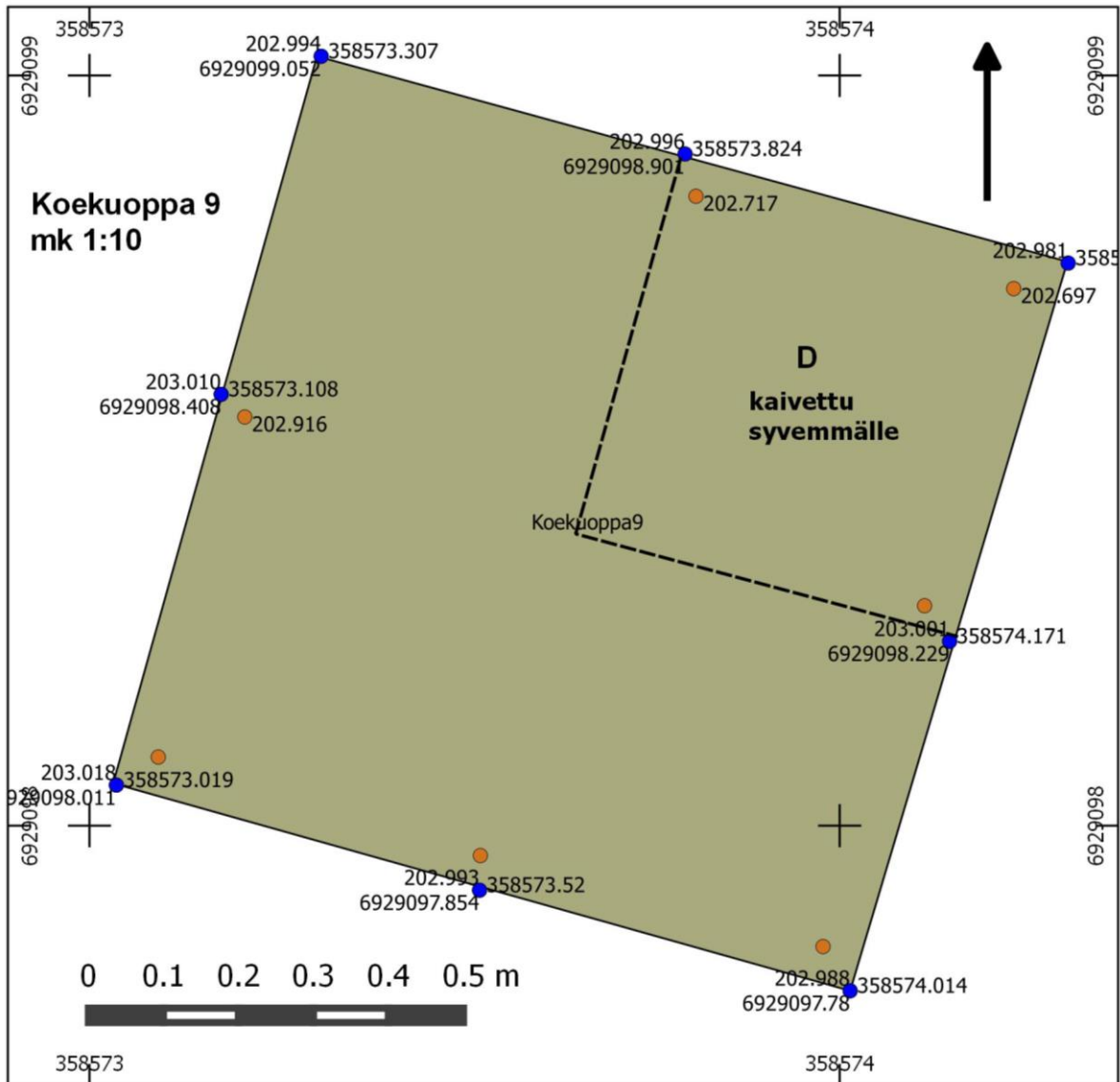

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Göran Possnert

Besöksadress:
Ångströmlaboratoriet
Lägerhyddsvägen 1
Rum 4143

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 - 471 30 59

Telefax:
018 - 55 57 36

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
Goran.Possnert@physics.uu.se

Uppsala 2017-09-12

Lajja Simponen-Robins

Resultat av ^{14}C datering av träkol från Ähtäri Seilosmäki, Finland. (p 1201)

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL närmot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ^{14}C -innehållet förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\%$ V-PDB	^{14}C age BP
Ua-56574	KM41048:2	-24,7	272 ± 27
Ua-56575	KM41048:3	-25,7	3 015 ± 29
Ua-56576	KM41048:4	-25,7	3 067 ± 29

Med vänlig hälsning

Göran Possnert / Lars Beckel

